

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

N. P. NIELSEN

LUNDAGERGAARD

I HØJELSE

UDGIVET AF
GROSSERER AAGE JENSEN
KØBENHAVN

N. P. NIELSEN

LUNDAGERGAARD

I HØJELSE

OPTEGNELSER OM GAARDEN
OG DENS SLÆGTER

UDGIVET AF
GROSSERER AAGE JENSEN
KØBENHAVN

1940 — VENSTRES FOLKEBLAD — SORØ

*En Gang maner Mindet
vore kære frem,
og da vender Sindet sig
til Moders Hjem.
O, af hver en Plet paa Jord, man nævne kan,
elsker jeg dog højst mit Fædreland.*

(B A R N E R).

Aage Jensen

Kbhvn. 8/7-1944.

Lille Strandvej 18 H

Helleup

Herr. Godsekspeditør Parup,
Horsens.

I Anledning af, at jeg nu har
faaet trykt Deres Rettelse til Slægtsbogen
"Lundagergaard i Højelse", beder jeg Dem venligst
meddele mig, om De for Tiden er hjemme, idet jeg
vil sende Dem et nyt Eksempplar og ligeledes et
Eksempplar til Familien Holmboe, som jeg vil bede
Dem gøre mig den Tjeneste at overrække denne.

Jeg forespørger samtidig, om
Familien Holmboes Slægtsbog er udkommet og hvor
den kan faas.

Med venlig Hilsen

Deres .

FORORD

UNDER et Besøg i Danmark i 1935 gav en af Børneflokkene fra Lundagergaard, Frk. Anna Hansen, U. S. A., Ideen til at samle Lundagergaards og den gamle Slægts Historie, saa Familien derved kunde faa optegnet en Del af de mange Slægtstraditioner og Minder om Fædrengaarden. Hendes Søster og Svoger, Grosserer Aage Jensen og Fru Marie Jensen, København, greb Ideen og samlede Slægtsminder, der var mundtlig overleveret, lod fotografere en lang Række Sager, der har Tilknytning til Slægten, og overlod til mig at udføre de omfattende Arkivarbejder i Rigsarkivet, Landsarkiverne i København og Viborg, i Herregaardsarkiverne paa Vallø og Gl. Køgegaard, hvorfra jeg havde de nødvendige Uddrag fra tidligere Studier, m. v. Resultatet blev denne Bog om Lundagergaard og Slægten. De oprindelige Fæstegaarde i Byen havde ikke Navne, men tog som Udflyttergaardene Navne efter de nærliggende Agernavne. For at lette Oversigten lader jeg Gaardenes nuværende Navne gaa tilbage til de gamle Fæstegaarde. Om den jyske Slægtsgren, der har Tilknytning til Lundagergaard, fik jeg en Del supplerende Oplysninger fra Gaardejer Chr. Mikkelsen, Torrild. Landstingsmand, A. Johansen, København, m. fl. har ogsaa givet en Del Oplysninger, for hvilke de alle takkes.

Sorø, i Februar 1940.

N. P. NIELSEN.

Udsigt fra Lundagergaard til Højelse Kirke.

(Maleri af H. Østed 1937).

Billedet viser Gaarden, til venstre Steens Mose, længere borte Bannebjerggaards Stakhave, til højre Ærtebjerggaard. Diget er Lundagergaards Markskel.

GAARDEN OG MARKEN

I Oldtiden strakte Egeskove og Hasselkrat sig over det Omraade, hvor Lundagergaard i Højelse nu har sin Mark. I de lave Mosestrækninger paa Marken opgraves der Egegrene og Egestammer af mindre Dimensioner den Dag i Dag, og i Moserne findes ogsaa nu og da hensmuldrede Hasselnødder. Omkring de samme Steder findes Efterladenskaber af Stenalderens Økser og Flintspyd. Selv om der nu og da findes en enkelt tyndnakked Økse, er de tyknakkede Økser og Dolketidens Typer de almindeligste, og man tør derfor drage den Slutning, at denne Skovegn først er blevet rigtig beboet i en Tid, der kan sættes til omkring et Par Tusind Aar f. Chr. De lave Strækninger, der ligger nær Gaarden og som fortsætter sig ind paa Nabogaardens Mark mod Øst, hed Steens Mose før Ud-

skiftningen. Det tør vel ikke helt afvises, at det er en hellig Mose, og at Sten-Navnet peger tilbage paa en hellig Sten, f. Eks. i Forbindelse med Frugtbarhedskulten. Man skal dog heller ikke overse den Kendsgerning, at der ved Mosen er fundet Stenlag, der har været benyttet til Ildsteder, ligesom Tilfældet er ved Langengen paa den nordøstlige Del af Højelse Mark, hvor der i selve Ildstederne er fundet Rester af Dolketidens Flintsager. Det er derfor sandsynligt, at disse Ildsteder viser tilbage til en Oldtids-Boplads, der har ligget i en Lysning i Skovkrattet i Nærheden af de vandrige Steder. Lignende Boplads er kendt man fra nordiske Stenalder-Kolonipladser i Mecklenborg.

Oldsager fra Omraadet.

Øverste Række fra venstre til og med den runde Kornknusesten er fra Lundagergaards Mark. — Øksen yderst til højre er fra den gamle Gaardsplads i Byen (Tordensten til Afværgelse af Lynild).

De spidse Stensager, Skrabere og Segle er fra Stenalderbopladsen paa Bakken ved Harrekær.

Ved Stenalderens Slutning synes Skoven paany at have bredt sig over de gamle Boplads, og Bronzealderens Folk har boet ved Salby, Ølby og Ølsemagle, nede paa lavere liggende Steder i den daværende Skovs Udkant.

Af et Fund paa Solrød Strand af Gravurner fra Broncealderen ses, at ved Aar 1000 f. Chr. dyrkedes paa denne Egn nøgen og avneklædt Byg, Emmer, almindelig Hvede (eller Dværghvede) Havre og Hirse.

Paa Lundagergaards Mark findes et Agernavn, der frister til den Formodning, at der her har ligget en Broncealderhøj, »Kieds Høys Aas«, som ligger omkring Grusgraven paa Gaardens Mark. En saadan naturlig Forhøjning i Terrænet kaldtes ellers altid Bjerg og ikke Høj. Naar der tales om Høj, var det i Forbindelse med en Gravhøj. Ingen mundtlig Overlevering beretter dog om nogen Gravhøj paa Stedet, saa den maa i alt Fald tidlig være blevet sløjfet.

Den vestlige Del af Marken fra Vejen til Skeldiget mod Syd hed »Kragebjerg«, den sydøstlige Del hed »Støhl Aas«.

Engang i længst forsvunden Tid synes en Jordvej at have ligget fra Højelse By langs Skeldiget til Tjørnebjerg eller, som det senere hed, »BulleLedsbakken«. Der var her tillige Skel mellem to af Byens Vange: »EgebyMarken« mod Syd og »KratMarken« mod Nord. Skellet mellem disse to Vange og den østre Vang, StarbjergsMarken, gik derimod fra Salby til Skensved Skel omtrent fra Syd til Nord-Nordvest, gennem Byen.

»Steens Mose Ager« løb Øst-Vest. Hvor Gaardens Have er, havde Universitetsgaarden i den nordlige Del af Højelse (efter Udskiftningen blev den til Brydegaard) sin Ager. Omtrent paa selve Gaardens Plads havde Lundagergaard selv en Ager, og syd for denne havde Gl. Køgegaards Fæstegaard (nu Dalkærgaard) en meget bred Ager. Gaarden ligger saaledes paa noget af sin gamle Jord fra før Udskiftningen. Den havde over halvfjerdsindstve Ager spredt paa hele Bymarken.

Vejen nord for Gaarden gik ved Udskiftningen omtrent, hvor den nu gaar, og fra denne til Skensved Skel kaldtes Marken for »LundsAgere«. Det er herefter Gaarden har taget sit Navn. Agrene er gaaet over den nuliggende Landevej fra Skensved til nuværende Højelse Mølle,

hvilket kunde tyde paa, at denne Vej har ligget andet Steds, maaske fra Omraadet syd for Højelse Mølle til Byen og derpaa mod Nord til Skensved. Den nuværende Landevej var dog i Orden før Udskiftningen. Det ældste Kort fra den Tid har et Marknavn „*Mellem Veje*“ Sydvest for Ærtebjerggaard. Den vestligste Del af Højelse Bymark, udfor Lundagergaard, var til det 19. Aarhundredes første Halvdel bevokset med Skov. Den hed Kirkeskov og hørte til Højelse Kirke. Endnu ved det 19. Aarhundredes Begyndelse kunde Provst Kruuse fælde Egetræer derude til Tømmer, der brugtes ved Nybygninger i Præstegaarden.

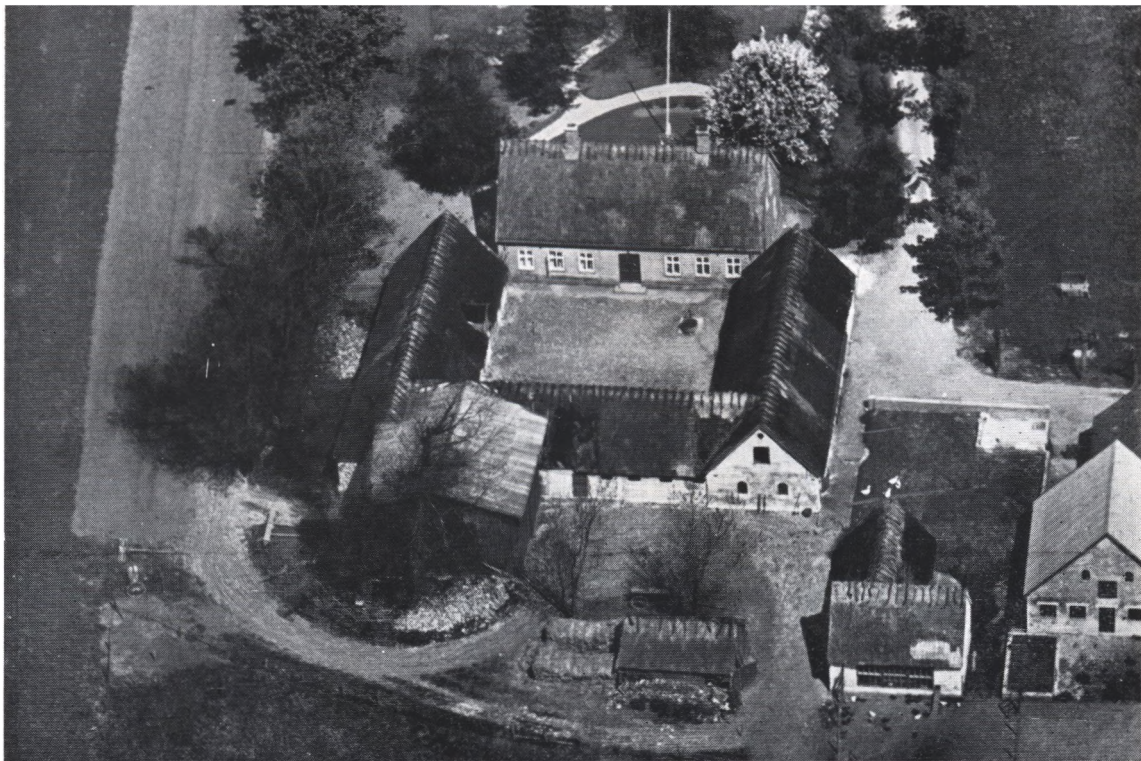
Omkring 1850 var der endnu saa megen Trævækst i Kirkeskov, at Højelse Drengene gik derud og rev Kragereder ned, berettede Gaardejer Peder Larsen. Han havde selv sammen med Jens Højelse, som senere vil blive omtalt, og andre været med. Det var spredt staaende Træer af lavstammet Eg, der da var tilbage.

Assendrup Mark var for faa Hundrede Aar siden udpræget Skovland med Agre mellem Skovstykkerne, der laa paa alle Byens Sider. Mod Nord kaldtes den »Bøgeskoven«. Der var da ogsaa Skovskyld paa Assendrupgaardene, og endnu til nær Aar 1700 boede en Skytte ved Skoven paa den ene af Gaardene i Assendrup. Fra det 17. Aarhundredes Midte foreligger Regnskaber over Brændesalg fra Assendrup Skove.

Alle Højelse Bys Gaarde havde før Udskiftningen Ager om Ager Part i Aasene paa Lundagergaardens Mark, ligesom denne Gaard naturligvis havde Part i al den øvrige Jord paa Bymarken.

Det er muligt, at den oprindelige Ølsie By (Ølsie er dannet af *Ølvirshøje*) var Ølsemagle, og at der i Skoven paa Bakkerne, hvor Højelse (Høje-Ølsie) nu ligger, var en Naturhelligdom med Gudehov paa Kirkens Plads. Her ved Hovet og den hellige Lund har Goden slaet sig ned, hvor Bønnekærgaard, øst for Kirken, ligger. Det kan være sket et halvt Aartusinde efter Christi Fødsel. Der er ryddet Skov, som efter en lille Rydning i Sten-

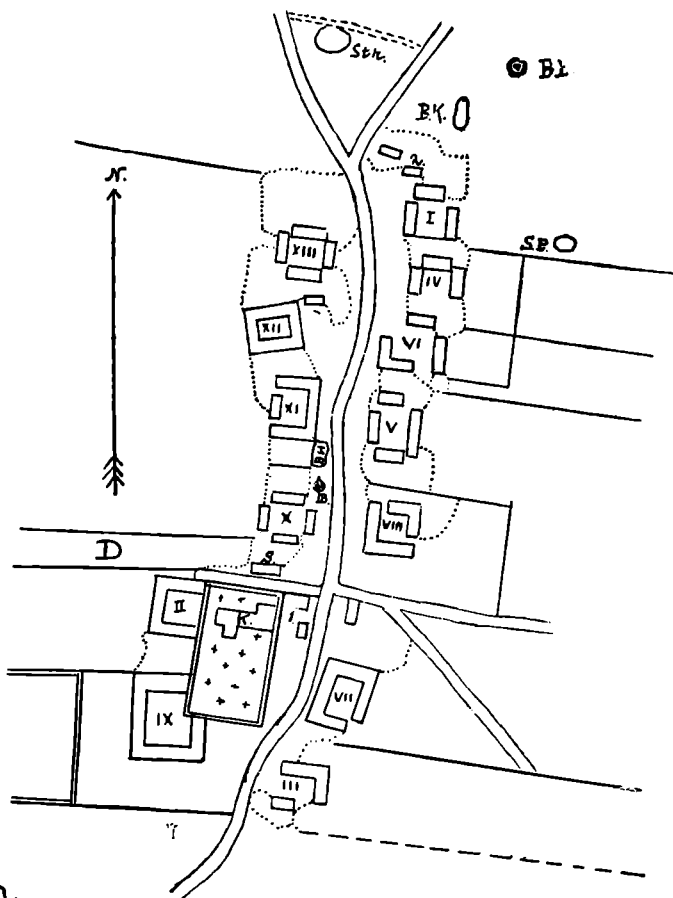
Luftfotoграфи
taget af Sylvest Jensen i 1937.

Lundagergaard.

alderen paany havde bredt sig over hele Højelse Mark, og flere og flere fæstede Bo, saa Byen ved Oldtidens Slutning har omfattet de 13 Gaarde, den i Aarhundreder senere rummede. Antagelig allerede i Knud den Stores Dage rejstes Kirke paa Gudehovets Plads, og Godens Gaard lagdes ind under Roskilde Domkirke til den Godssamling, hvorfra Præbendet Værløse senere dannedes. Dette Præbendes Gods, hvortil Bønnekærsgaard hørte gennem hele Middelalderen, er Domkirkens ældste Tilliggende. Meget af det var sikkert gammel hedensk Helligjord.

Det meste af det øvrige Gods i Byen, om ikke hele Resten, var senere i Hvideslægtens Eje; man tør regne med, at det ogsaa var Tilfældet med Lundagergaard. Maaske Goden ved Hovet i Højelse i Hedenold var af samme Slægt, thi den synes at have dybe Rødder her som i mange andre Egne af Sjælland. Det var Biskop Absalons Fætter, Sune Ebbesøns Gren af Slægten, der arvede Jorden her, og til denne Gren hørte Helgeninden Margrethe, der dræbtes i Højelse om Natten den 25. Oktober i det Herrens Aar 1176. Hun skrinlagdes i Vor Frue Kirke i Roskilde, og fra hende stammer den Gren af den yngre Hvideslægt, hvortil Ærkebiskop Jacob Erlandsen i Lund og mange andre kendte Mænd hørte.

Hvideslægtens Gods kom i 1186 ved Sune Ebbesøns Testamente til Sorø Kloster; men senere kom det ved Mageskifter derfra, og en Del af det kom i Erik Menveds Eje efter Drosten Niels Olufsen. Erik Menved gav det til Biskoppen i Roskilde, som 1320 oprettede Vor Frue Kapellani deraf. Der er en Mulighed for, at Lundagergaard ogsaa har hørt til dette Gods, men Opgivelserne for denne Gaard og Bannebjerggaard er ret uklare; thi ved Reformationstiden synes en af dem at have ligget til St. Catharina junioris Alter i Domkirken, og der skete senere nogle Mageslæg om dem mellem Kronen og Adelen, saa Ejerforholdet skiftede for disse to Gaardes Vedkommende flere Gange. Til sidst synes de at være lagt under Roskilde Latinskole, indtil Kronen endelig overgav dem til Borgmestersønnen

Op s.

De gamle Gaarde i Højelse By 1760.

I Lundtoftegaard, II Tjørnebjerggaard, III Skammels Gaard, IV Brydegaard, V Dalkærgaard, VI Lundagergaard, VII Bønekærgaard, VIII Bannebjerggaard, IX Præstegaard, X Lerbækgaard, XI Ærtebjerggaard, XII Skovbjerggaard, XIII Stentegaard.

Husene: 1. Smedje, 2. Rytterhus, B. Bystævne, B. H. Borrenholm, B. K. Boeskær, S. P. Smedepark, Ø. S. Østersø, B. B. Bavnebjerg, Str. Strædepark., S. Skolen D. Degnens Lod.

fra Køge, Kongens højt ansete Sekretær i en Aarrække, Caspar Schøller til Lellinge, Spanager og Taagerød. Lundagergaard er identisk med den, der blev overdraget 1688. Den hørte nu til Lellingegaard, indtil Fru Johanne Thune, Caspar Schøllers Enke – der til Formynder havde selve Peder Tordenskjold, hvis Moder var Caspar Schøllers Næstsøskendebarn – solgte Gl. Lellinge Gods til Dronning Anna Sophie Reventlow. Hun lagde det til Vallø Grevskab, senere Vallø adelige Stift. Gaarden hørte saa under Vallø først som Fæstegaard, fra 1867 som Arvefæstegaard, til den 1917 af Gaardejer Anders Hansen købtes til Selvsjendom.

I den Tid, Gaarden efter Reformationen hørte under Domkirken, som var lagt under Kronens Styre, da Gejstlighedens Magt var brudt, dyngede Kronen en Mængde Ægtrejser paa disse Fæstebønder.

Da Gaarden kom under Lellingegaard, maatte Fæsterne udføre Hoveri paa Herregaardsmarken, og det samme var Tilfældet i Valløtiden, til Hoveriet blev afløst.

1678 havde Jørgen Hansen to »Gaardes Brug« i Byen. Den ene var Skammelsgaarden, den anden Lundagergaard. Han var da en holden Mand, som svarede Skat af 6 Ildsteder og havde 6 Heste og 7 Køer, 6 Ungnød og Kalve, 7 Faar og Lam og 14 Svin. Det var i Forhold til andre en stor Besætning selv paa to Gaarde. Jørgen Hansen døde 70 Aar gl. 1696, men havde da for længst afstaaet den nuværende Lundagergaard. 1682 var Hans Ipsen Fæster, Besætningen var i de Aar paa 4 Hopper, en Ko, 2 Fedekalve, 6 Faar og 2 Svin. Hans Ipsen blev 1684 gift med en Anna Abrahamsdatter. Han døde ca. 1690, 59 Aar gl. Den næste Fæster var Jens Olsen, men han døde, kun 36 Aar gammel, 1696. Derefter var der en Fæster Anders Rasmussen, der døde, 80 Aar gammel, 1712. Han efterfulgtes dog allerede 1709 af Hans Christensen, der det Aar blev gift med Mette Pedersdatter, Højelse.

Ved Lægdsrulleinddelingen 1724 nævnes han stadig som Gaardens Fæster. Gaarden dannede sammen med de

andre Gaarde under Lellingegaard i Højelse og tre Gaarde i Lille Salby et Lægd, der altsaa skulde stille en Soldat til Landmilitisen.

Den følgende Fæster Niels Jensen blev 1734 gift med Birthe Rasmusdatter, der da var til Huse hos Clemend Olsen, Ærtebjerggaard. Denne Niels Jensen blev af Vallø frasat ved Dom under paastaet Misligholdelse af Fæsterbrevet 1742. Saadan gik det i de Aar en stor Mængde Fæstere under Vallø. Aarene var sløje, Folk gav op for lidt, og Forvalteren var netop da rask i Vendingen med at skabe Forandringer. Niels Jensens Efterfølger, Aage Hansen, der 1736 var blevet gift med Johanne Madsdatter, led 1745 samme Skæbne, der ogsaa 1761 vederfaredes den næste i Fæsternes Række Søren Hansen. Det skal dog her erindres, at mange Fæstere hellere vilde være Indsiddere end trælbundne Fæstere, saa i nogle Tilfælde har de nok selv bidraget til at komme bort. Ogsaa den følgende Fæster, en tidligere Husmand Lars Jensen, blev frasat ved Dom 1763 efter kun to Aars Virketid. Den næste, Hans Larsen, før Inderste i Ejby, fik dog Lov at sidde i Gaarden til sin Død 1770, men han »efterlod Gaarden i stor Armod«, hedder det i Fæsteprotokollen.

»Hendes højfyrstelige, højværdige Durchlaughtighed, Hertuginde af Holstein-Glücksborg som Abbedisse for det kongelige Stift Walløe« stadfæstede 23. Marts 1771 det 24. Juli Aaret før udfærdigede Fæstebrev til Peder Nielsen, Ungkarl.

Ved Folketællingen 1787 var Peder Nielsen 57 Aar, hans Hustru Mette Jensdatter 45. Der nævnes en Søn Jens Pedersen paa 13 Aar og en anden Søn Rasmus Pedersen paa 7 Aar samt et Opfostringsbarn Niels Pedersen paa 11 Aar. Tillige var der en gift Tjenestekarl Ole Jensen paa 42 Aar.

Peder Nielsen var Fæster i de følgende Aar, mens de store Landboreformer gennemførtes, og Hoveriet indskrænkedes. Efter hans Død i en Alder af 64 Aar 1794 havde Enken Gaarden, som ved Udskiftningen og Udflytningen 1805 anvistes Plads paa den for den afstukne Mark i

Byens Kratvang, hvor Vallø Stift lod opføre den nye Bindingsværksgaard i Stil med Godsets andre Gaarde i Byen, sammenbygget i fire Længer med Stuelængen mod Nord. Den anviste Mark var 56 Td. 5 Skp. Land med Hartkorn 7 Td., 6 Skp., 3 Fdk. $\frac{1}{6}$ Album.

Den næste Fæster blev Jens Christensen af Lellinge, der fik Fæstebrev 30. November 1805, og han var den første af den nuværende Slægt, der drog ind paa denne Gaard, som siden har været arvet i Slægten; men om ham tales nærmere i Familiebeskrivelsen.

Ved Gaardens Udflytning blev den gamle Stuelænge i Byen staaende, og til Gaardens Vænge føjedes en Huslod paa Marken. Det saaledes oprettede Fæstehus overdroges til en Ungkarl Peder Nielsen, der i Aaret 1800 var blevet gift med Mette Jensdatter, Datter af Jens Pedersen, Ærtebjerggaard, og Søster til Peder Jensen, der i Juli 1807 blev gift med Gmd. Jens Larsens Datter, Lundtoftegaard, hvilken Gaard de overtog, og fra hvem Slægten paa den Gaard nedstammer.

Peder Nielsen døde 1806, 39 Aar gammel. Enken giftede sig med den Niels Pedersen, der var paa Lundagergaard som Opfostringsbarn ved Folketællingen 1787. Han blev saa Fæster af Huset. En Søn, Peder Nielsen, arvede det. En Datter af denne, Sidse, var gift med Gaardejer Ole Larsen, Skovbjerggaard, Højelse.

Natten mellem d. 21. og 22. Marts 1834, da Dalkærsgaarden i Højelse By, fæstet af Peder Johansen, brændte og saa blev flyttet til sin nuværende Plads, brændte ogsaa Overbygningen paa Niels Pedersens Hus, Lundagergaards gamle Stuelænge. Det opgaves 1815 at være 10 Fag langt, 8 Fag bredt, det stod paa Sten med Egeundertømmer og forskellige Slags Overtømmer. Det havde klinede Vægge. Det indeholdt 1 Fag Kammer med et halvt Vindue i Bly; 3 Fag Stue med 2 Fag Vinduer i Bly, uden Beslag. 1 Fag Skorsten og Forstue, 1 Fag Køkken, 1 Fag Tørvehus, 1 Fag, der nu var Stald. Der var Loft over de første 6 Fag.

Under den gamle Gaards Stenbunke stod ved Udflytningens Tid en ældgammel Egestub, der vel havde sine Rødder helt tilbage i Middelalderen. Den skød et nyt Skud, og det er den Eg, som stadig staar ved Huset paa den gamle Gaardsplads. Denne Eg er det sidste levende Minde om den gamle Fæstegaard i Byen.

Om den nye Lundagergaard paa Marken hed det 1805 i Synsforretningen: Vaaningshuset eller den nordre Længe bestaar af 11 Fag,

27 Alen lang, 9 Alen bred. Den er bygget af Ege-Under-tømmer og Fyrre-Oventømmer med klinede Vægge og Straatag og staar i Fod. Gavlene er af Fyrrebrædder. Den er inddelt saaledes: Et Fag Karlekammer, 3 Fag Stue med 4 Fag Vinduer (3 til Gaarden, et til Haven) uden Beslag og ikke til at oplukke, igen 3 Fag Stue med 3 Fag Vinduer ogsaa uden Beslag og ikke til at oplukke, 1 Fag til Skorsten, Bageovn med Skur og Forstue, 3 Fag til Køkken, overalt Loft af Fyrrebrædder. I Køkkenet Kiølle med Behør.

Den vestre Længe er paa 11 Fag, 27 Alen lang, 8 Alen bred, Ege-Under- og Fyrre-Oventømmer, staar paa Sten, i nordre Ende Gavl af Fyrrebrædder. Den bestaar af to Fag Faarehus, 2 Fag Lade, 2 Fag Port, 3 Fag Lade, 2 Fag

*Den gamle Eg paa Gaardspladsen i Højelse By
Juledag 1939*

Skærelø, Skillerum af Fyrretømmer og klinede Vægge. Søndre Længe var 17 Fag, 42 Alen lang, 7 $\frac{1}{2}$ Alen bred, ellers som ovenstaaende. Deri var 5 Fag Lade, igen 5 Fag Lade, 3 Fag Lo, 4 Fag Stald. Østre Længe var paa 11 Fag, 27 $\frac{1}{2}$ Alen lang, 7 $\frac{1}{2}$ Alen bred, sammenbygget med søndre Længe, i Nord Fyrretræsgavl. Deri var 3 Fag Lo, 4 Fag Lade, 2 Fag Port, 2 Fag Tørvehus.

I Gaarden var Brønd med Brøndværk og Krog. Der var saaledes ikke Pumpe i Brønden. Der holdtes 8 Heste fra 6 til 14 Aar. Der var 2 beslagne Vogne, 1 Plov, 2 Jernharver, 1 Trømlø, 2 Skovslæder og et Rejseseletøj.

Sidst paa Aaret 1835 androg man Vallø om, at Gaarden maatte overdrages i Fæste til afdøde Jens Christensens Svigersøn og eneste Arving Gaardbestyrer Hans Andersen med hans Fader »Husmand Anders Jensen« som Kurator. Skulde Hans Andersen blive udskrevet til Soldat, hvad man ikke troede, da han var tunghørig, stillede Gaardmændene Jens Mortensen af Universitetsgodset og Lars Pedersen af Stiftets Gods Borgen for, at Gaarden i hans Fraværelse blev forsvarlig dreven og Skatterne betalt. Han skulde saa bringe alt i Orden. »Jorderne var gode, men ikke behandlet som de burde, og der manglede en Hest«.

Den 12. December forpligtede de to Mænd sig til Kautionen paa Herfølge Ting. Grev Moltke approberede derefter Sagen paa Stiftets Vegne den 8. Januar 1836, og Fæstebrevet blev udstedt til Hans Andersen d. 11. Oktbr. 1836.

1840 fik Hans Andersen Tømmer til 2 Fag Udhus og 1850 Tømmer til Reparation i en Stald. Han købte ogsaa udrangerede Brædder fra Højelse Kirke. I disse var udskaarerede Figurer, saa Træbeklædningen i Stalden var ikke uden Interesse. Det var Rester af det Panel og Stoleværk, der blev leveret til Højelse Kirke 1637, da Claus Snedker i Køge forfærdigede 66 Stole til den. Det var sket efter Fortingning af Hr. Jens Grønbeck og Jørgen Frandsen, begge Kirkeværger. Da noget af det indlagte Værk var

faldet ud, opstod der en Retstrætte om Sagen. Fire Snedkere maatte som Syns- og Skøns mænd vurdere Arbejdet, men erklærede, at det var »saa loulig gjort och forferdiget, som det sig bør i alle Maader«. Aaret efter gjorde Søffren Nielsen Holst og Oluf Sandersen i Køge »Afsigt« imellem Jørgen Frandsen og Anna salig Claus Snedker, at hun for hver af de 86 Stole, der er gjort af ny, skal have 8 Daler. Det blev 528 Daler, som ogsaa blev betalt. Skade, at dette Træværk i Stalden (Svinehuset) kun holdt i faa Aar og derefter sporløst forsvandt. Det sad der endnu ved Aar 1869.

Lundagergaard, set fra Haven.

Den 24. April 1867 købte Hans Andersen Gaarden til Arvefæste for 5540 Rigsdaler, hvoraf 3400 skulde henstaa rentefri en vis Tid.

I Oktober 1874 solgte Hans Andersen til sin Svigersøn Lars Pedersen den nordvestlige Del af Marken, ca. 20 Tdr. Land, med 2 Tdr., 1 Skp., 3 Fjdk., 2½ Album Hartkorn for 2500 Rdl. Værdien ansloges med Hensyn til Stempler til 6000 Rbd.

1888 byttede Lars Pedersen denne Ejendom med Peder Pedersens Gaard i Gummersmark, hvorefter Peder Pedersen overtog Ejendommen i Højelse. Lars Pedersen gav 21800 Kr. i Bytte. Ejendommen i Højelse var ansat til samme Værdi. I 1889 købte Lars Nielsen, Søn af Na-

boen Gaardejer Peder Nielsen, Lerbækgaard, Ejendommen. Efter hans Død 1910 havde Enken den til 1919, da Husmand Hans Hansen, Højelse, der havde haft Huset paa Lundagergaards gamle Gaardsplads i Byen, købte den; den ejes nu af hans Søn Oluf Hansen.

Efter Hans Andersens Død 1884 overtog Sønnen Anders Hansen, Lundagergaard, som han 1931 overdrog til sin Søn, Gaardens nuværende Ejer, Holger Hansen.

Efter Egnens Skik og Brug lagdes Haven ved Udflyt-

Parti af Haven ved Lundagergaard.

ningen nord for Stuelængen, som Tilfældet ogsaa havde været i Byen. Denne Have var i ældre Tid som Haver i Almindelighed var. Da der senere stilledes anderledes Krav til Havernes Udnyttelse og Hygge, blev ogsaa denne Have i Anders Hansens Tid lagt om, hvorved den kom til at danne en smuk Ramme mellem Gaarden og Vejen.

Det var, som Skik er, nærmest Husmoderens Opgave at føre Tilsyn med Haven, og Anders Hansens Hustru Johanne Hansen har sin Del af Æren for dens Udseende.

DE ÆLDRE SLÆGTLED

Ølbyslægten. Gaardmand Oluf Nielsøn, Ølby, var født 1636. Ved en Indberetning fra Præsten A. Thomsen i Højelse 1651 nævnes en Fæster Niels Ibsøn, som utvivlsomt var Oluf Nielsøns Fader. Kirkebogen begynder 1676, saa det er vanskeligt at konstatere Slægtskabsforhold før denne Tid, naar der ikke foreligger Oplysninger i Dokumenter af anden Art. Det ser dog ud til, at Niels Ibsøn sad paa samme Gaard som senere Oluf Nielsøn. Gaarden hørte under Gl. Køgegaard. En Sammenligning med Fæsteprotokollernes Oplysninger synes at vise, at det var den Gaard, Peder Kildetoft havde ved sidste Aarhundredskifte.

Ved Mandtallet i Anledning af Ekstraskatter 1678 havde Oluf Nielsøn Gaarden. Hans Besætning var da to Arbejdsheste, endnu en Hest og en Følhoppe. Der var kun een Ko, men under Rubriken Faar og Svin noteredes 8. Det var for de store Dyrs Vedkommende mindre end sædvanligt; dels kneb det for mange at komme paa Fode efter Karl Gustav>Krigen, dels var man i de Aaringer udsat for Kvægpest og Svineepidemier.

1685 døbttes Oluf Nielsøns Søn Niels Olufson. Ved Matriculen, der her blev udarbejdet 1863, havde Oluf Nielsøn endnu Gaarden, der ansattes til 6 Td., 2 Skp., 1 Fdk. Hartkorn.

Oluf Nielsøn døde 1687.

Ved Mandtallet 1711 sad Niels Olufson med Gaarden. 1719 krævede en Forordning, at der skulde udstedes

lovformelige Fæstebreve til alle Fæstere. Niels Olufsons Brev blev udstedt nævnte Aar, d.24. Marts. Gl. Køge tilhørte den Gang en svensk Greveslægt, og under den nordiske Krig blev Godset derfor administreret under den danske Krone. Der laa meget Militær indkvarteret paa Godset.

Da Niels Olufson blev døbt 1685, var der indtegnet 6 Faddere, et Antal, der viste, at hans Fader var en forholdsvis velsitueret Gaardmand. Faddernes Antal svarede til en vis Grad til de økonomiske Forhold. Det var nemlig Barselsgildets Omfang, der i nogen Grad bestemte Fadderskabets Størrelse.

Niels Olufson fik 1721 døbt en Søn Peder. Vi træffer igen denne blandt Konfirmanderne 1738. Han blev 11. Søndag efter Trinitatis 1748 trolovet med Pigen Cathrine Johansdatter. Forloverne var hans Fader Niels Olufson (Olsen) og Gmd. Simon Pedersen, Ølby.

Cathrine Johansdatter var sikkert identisk med en Cathrine Johansdatter, der blev døbt i Højelse Kirke 1718. Hun var Datter af Johan Simonsen, Højelse, som i et samtidigt Mandtal benævnes Huggen, d. v. s. Tømrer. Han boede i Mandtallet i den Gisselfeld tilhørende Gaard, den indtil 1704 i Selveje værende Gaard, der fra 1477 til 1663 havde været i Thure Degns Slægts Eje. Da Gisselfeld overtog den, blev Peder Simonsen Fæster, men paa Gaarden boede en Aarrække en Del Soldaterkoner, mens deres Mænd var udkommanderet til Krigen i Brabant. Johan Simonsen var antagelig Broder til Gaardens Fæster. Man skimter bag disse Oplysninger det Milieu, i hvilket Cathrine Johansdatter er opvokset. Simon Pedersen i Ølby var Peder Simonsens Søn.

Simon Pedersen. Fra denne nedstammer den gamle Borgegaardsslægt i Ølby. Gaarden, hvori Simon Pedersen boede, laa ved Ølby Gadekær og blev næsten landskendt sidst i 1750'erne, da Folk paastod, at »Fanden var faret i Simons Brønd og laa og klukkede

dernede, ja, nogle havde saagar hørt, at den Onde raabte: Simon og hans Kone hører mig till« Andre mente, at »en Lindorm laa og hvæsedede nede ved Brønden og var ved at komme op af Jorden«.

Det er Breve fra Sognepræsten, Pastor Fog i Højelse, til Biskop Harboe, vi kan takke for Oplysningerne om Sagen.

Pastor Fog søgte 22. Juli 1757 Tilladelse til en Rejse til Fyen i 10–12 Dage. »Et temmeligt Stykke af denne Sommer«, havde han, skrev han, »været behæftet med en Tertion Feber« (Trediedagsfeber).

Efter 12 Dages Rejse kom han hjem og fandt, som det fremgaar af Brevet til Biskop Harboe, Sognet paa den anden Ende.

»Jeg tvivler ikke paa«, skriver han, »at det jo vidt og bredt udsprede Rygte om en indbildt usædvanlig Tildragelse i en Bondes Brønd, navnlig Simon Pedersen i Ølby, er kommet Deres Højærværdighed for Øren«.

»Nederst i Brønden hørtes uden Ophør virkelig en Lyd, der for overtroiske lignede et spædt Barns Graad, som var mat af Skrigen. En utallig Mængde af Mennesker, ej af Almuen alene, men og af andre, ej alene her omkring fra Egnen, men og fra andre Steder, endog fra København selv, flød sammen for at se dette forment Mirakel. Dette havde allerede taget sin Begyndelse, da jeg endnu var paa Rejsen. Men Dagen efter, at jeg var kommen hjem, rejste jeg derved for dog at erfare, hvad det maatte være, der havde foraarsaget saadant Ry iblandt Folk. Jeg hørte da Lyden, ligesom det var mig betydet. Men intet vilde falde mig ind uden dette, at det maatte være en Lyd af det forstoppede Vand, som trængte sig igennem en Rist, besynderlig da Bonden fortalte mig, at Vandet just i den samme Brønd gav Lyd fra sig hele Ugen igen, nu paa een, nu en anden Maade efter Aarets Tider, og som Vandet enten steg eller faldt. Der var noget, som især første Gang satte mig i en Slags Forundring derved, det var dette, at Lyden i sine Forandringer paa det aller-

nøjeste lignede et Kreatur, der trækker Aande, og iblandt ligesom Hikken efter Aanden uden at overgaa det Maal eller at trække længere ud, i hvor længe jeg udstod her at agte derefter. Men da jeg kom anden Gang igen for endnu nøjere at bemærke samme, havde Lyden til Lykke lidt forandret sig og droug sig kiendelig ud over et Kreaturs naturlige Aandedrættes Maal, hvorved da og al Forundring hos mig faldt bort, og nu siden har den Lyd forvandelt sig til en Surren.

Imidlertid er ikke til at sige, hvad rasende Overtro har digtet. Nogen sige, at den onde Aand er set farende op og ned af og i Brønden som en sort Hund. Andre fortælle, at i Brønden skulle være hørt disse Ord bestandig igentagen: Simon og hans Kone hører mig til. Andre igen har deraf taget Anledning til at paadigte Manden skiændige Gerninger. Jeg (har) intet bedre vidst at raade i denne Sag, (end) at Manden saa hastig, han faar indhøstet, lader sin Brønd rense i tvende af bemeldte Naboers Overværelse. I hvordan hand end for det øvrige er, er han dog i denne Sag fornuftig. Befaler Deres Højærværdighed, skal jeg straks, naar Brønden er rensset, underdanigst indberette, hvorledes og hvad da vil ytre sig.

Gud udruste os med Visdom og Kraft til at bestride og overvinde den hos Almuen især saa dybt indgroede fordervelige Overtro.

Høylse, 25. August 1757.

F O G.

2. September skrev Biskop Harboe til Pastor Fog: Det er mig meget kært, at Deres Velærværdighed er velbeholden kommen til sit Hjem — —.

At det Spøgelse i Simon Pedersens Brønd har og spøget her i København, det vidste jeg ikke et Ord om, førend Deres Velærværdighed berattede mig det. Magister Ferslev er død, ellers havde man maaske søgt Raad hos ham for at kunne have given Materie til nye Historier. Dog jeg glæder mig, at Deres Velærværdighed har vist sig som en fornuftig og christelig Præstemand. Spøgelset

bliver nok borte, naar Brønden foreses og en Aare, som har været stoppet, faar Luft. Imidlertid ville Deres Velærværdighed være saa god at berette mig Udfaldet, som jeg allerede let kan forestille mig, hvad det vil blive. Derhos burde det være fornødent, at Deres Velærværdighed offentlig taler om den daarlige Overtro og de underlige Superstitioner, som Folk desværre saa meget plager sig med, og saadant, man skulle vente af, at De havde bedre Indsigt end den gemene Mand«. — —

Brønden blev rensed, »Spøgelset« var borte, og der blev atter Ro i Simons Brønd og i det ganske Sogn og Land.

Oluf Nielsøn maa være fratraadt sin Gaard i Tiden omkring Sønnens Bryllup. Denne sad i alt Fald paa Gaarden 1753, da Gl. Køgegaard lod udarbejde en Beskrivelse af hver Gaards Besætning og Tilbehør. Det hedder i denne, at Peder Nielsøn havde Inderste og en Ildgrue, det aabne Ildsted, som man begyndte at kræve afskaffet, fordi

det var brandfarligt. Gaarden bestod af fire Længer med ialt 40 Fag Bindingsværk. Dens Tilstand var god med lovligt Bohave og en Kakkelovn. Det var noget, der endnu ikke var paa alle Gaarde. Der var en beslagen Vogn, 2 Trævogne, 6 Plovheste, 4 Vognheste, 2 Køer, 2 Kvier, 2 Studinge, 19 Faar og 19 Svin. Det er interessant at sammenligne disse Tal, dels med Opgivelsen 1678, dels med en Optælling, der skete 1882, mens gamle Hans Nielsen havde Gaarden. Sidstnævnte Aar var der paa denne Gaard 5 Heste, 16 Køer, 2 Stk. Ungkvæg, 8 Faar og 11 Svin. Kakkelovnenes Antal var nu 4; der var 2 Fjedervogne, 1 Rejsevogn og 3 Arbejdsvogne.

1754 døbtet gamle Peder Nielsøns Søn Johan Pedersen. Blandt Fadderne var Jens Johansen, Ølby, muligvis en Broder til Peder Nielsøns Hustru.

Johan Pedersen nævnes vedrørende en Barsedaab i Ølby 1781. Han fæstede senere et Hus i Gl. Køge By. 1789 blev han »efter i 13 Aar at have været Landsoldat« – disse Soldater indkaldtes aarligt til nogle Ugers Øvelse – overdraget Gl. Køgegaards Fæstegaard i Højelse (Dalkærsgaard). Denne Gaard laa ved Gadekæret i Højelse By og bestod af 11 Fag Stuehus, som var bygget nogle Aar før, og som stod til Branden 1834. Den bestod yderligere af 3 Udlænger paa hver en halv Snes Fag.

Johan Pedersen var gift med Mette Pedersdatter, der var født 1748 og døde 1831.

1791 døbtet deres Datter Cathrine Johansdatter og 1793 en Søn Peder Johansen.

Ved sin Konfirmation 1806 – samme Aar som Kruuses Datter Ane Margrethe, der efter Slægtstraditionen var forlovet med Peder Willemoes og fik en endnu opbevaret Ring af ham – fik Cathrine Johansdatter det Vidnesbyrd af Provst Kruise, at hun var »meget flittig, begavet og lærelysten«.

Johan Pedersen døde 1813, 59 Aar gl. Enken sad med Gaarden, indtil Sønnen Peder Johansen overtog den 1822.

Peder Johansen, der 1815 blev gift med Anna Nielsdatter, Datter af Gmd. Niels Olsen, Assendrup, havde Børnene Johan, f. 1817, Bodil, f. 1825, Mette, f. 1833, og Søren, f. 1835.

Peder Johansen var stærk. Han kunde staa i en Skæppe og lægge en Tønde Ærter paa Nakken. En Aften, han gik hjem fra Ølby, kom en uvan Tyr efter ham, men Per

tog den ved Hornene og smed den op paa Nakken, hvorefter han bar det sprællende Uhyre hjem og smed den ind i Folden. En Aften vilde han gaa paa Harejagt, noget, der ikke var tilladt Fæsterne. Ved Præstegaardshavens søndre Side skød han paa en stor Hare, der trimlede hen ad Jorden, men da Per kom der hen, sprang Haren op. Han gav den ved Præstehavens vestre Side endnu et Pulver, saa »Toet« røg af den, men da han vilde tage den, løb den om paa Havens Nordside. Her skød han den atter et Skud Hagl i Kroppen, men for tredje Gang løb den. Den stak nu ind paa Kirkegaarden, løb op ad Taarns

trappen og Per efter den, men paa Trappen ud for Kir-
kens Hvælvinger vendte Haren sig. Dens Øjne lyste
som Ild, en gloende Tunge hang ud af Gabet, og den
stak i at grine med en skogrende Menneskestemme. For

*Va' er döv
for en Jäkel!*

første Gang i sit Liv gav Per op, han slængte Bøssen
over Skulderen og gik hjem i Seng. Aldrig mere gik han
paa Nattejagt.

Peder Johansen boede nu først i et Hus i Salby, men
flyttede derpaa ruineret, som han var af Landbrugskrise,
Ildebranden og anden Modgang, op i et af de Huse,
Sognet havde indrettet paa Brydegaards gamle Gaards-
plads i Højelse By. Her boede han med Hustruen og
Børnene, undtagen Bodil, ved Folketællingen 1845.

Peder Johansen fik en tragisk Livsafslutning, idet han

under Merglingsarbejde blev dræbt i en Mergelgrav den 12. Septbr. 1855. Tre Aar før, 8. Juli 1852, var Sønnen Søren druknet ved Badning i en Mergelgrav.

Det hele var, tænkte Folk, naturligvis en Hævn fra Helharens Side, fordi Peder Johansen skød paa den. Han skulde, som en Mand, der var i Kast med en Helhare paa Fuglie Mark i Skaane, og dér ogsaa forgæves havde skudt flere Gange, have fældet den med en Sølvknap, thi for en saadan faldt den skaanske Hare; men da Manden derovre kom hen for at tage den, berettes det, laa der – fire Pinde og et gammelt Støvleskaft!

Anders Virring. Under Englesskrigen laa i nogen Tid 1ste jyske Infanteriregiments Grenaderkompagni i Kantonement i Højelse. En Grenader Anders Jensen forlovede sig med Cathrine Johansdatter. De blev gift i Højelse Kirke 1811. Sergent Heuch og Gaardmand Peder Hansen, Stentegaard, var Forlovere.

Anders Jensen var født i Virring i Jylland. Denne By ligger i Fruering Sogn. Anders Jensen, efter sit Fødesogn og Soldaternavn almindelig kaldet Anders Virring, nævnes som »Husmand i Højelse«. Det ser ud til, at han ogsaa drev nogen Handel.

Han købte senere en Parcel af Bønekærgaardens Jord paa Starbjergs sydlige Hæld paa Højelse Østermark.

Anders Virring røbede sin jyske Herkomst ved til det sidste at bevare den rullende r-Lyd i Dialekten. Han passede iøvrigt sin Gerning og fandt sig godt tilpas i Byen.

Anders Jensens og Cathrine Johansdatters Børn var:

1. Maren Andersdatter, f. 29. April 1811, gift 1838 med Hugger Anders Christensen i Dalby.

2. Hans Andersen, f. 25. Oktober 1812, død paa Lundagergaard 29. Juni 1884.

3. Ane Andersdatter, f. 15. Juli 1819, d. 29. Juni 1900.

Denne Ane Andersdatter var gift med Lars Jørgensen af Ølby og havde Børnene: a) Betty Marie, f. 12. Marts

1847, død 27. Dec. 1926, gift 1875 med Hans Jensen, f. i Solrød 29. Januar 1841, død i Mosede 12. Marts 1920. b) Ane Cathrine, f. 14. Febr. 1848, g. 1879 med Anders Larsen, f. i Snoldelev 25. Juni 1844, død i Kr. Skensved 14. April 1898. c) Ingeborg Larsine, f. 2. April 1849, død 2. Dec. 1902, ugift. d) Laurids August, f. 10. Aug. 1850, død 2. September 1914, gift 1882 med Birthe Pedersen, f. i Kirke Skensved 6. Maj 1855, død 12. Juni 1891. Disse havde 5 Børn.

4. Karen Andersdatter, f. 9. Marts 1823, gift 1846 med Niels Hansen, der var født i Egøje. De fik en mindre Landejendom i Ramsøgaard. Af deres Børn blev to Lokomotivførere, en Snedker og en Smed.

5. Mette Andersdatter, født 16. Januar 1835, blev gift med Peder Johansen, som overtog Anders Virrings Ejendom i Højelse, Matr. Nr. 13 b. De havde tre Børn a) Cathrine Johansen, f. 1864, b) Maren Johansen, f. 1866, og Anders Johan Johansen, f. 1868. Da sidstnævnte var født, døde Moderen d. 22. December 1868. Datteren Maren døde kort efter Moderen, og Datteren Cathrine døde 15 Aar gl.

Peder Johansen solgte efter Hustruens Død Ejendommen. Hans Søn Anders Johansen er nu Landstingsmand, valgt i København, og hos ham døde Faderen, 86 Aar gl., 1922.

Ved Skifte 23. Juni 1869 fik de to da levende Børn, Cathrine og Anders, tillagt hver en Arvelod paa 330 Rigsdaler. Boets Overskud var 1791 Rdl.

Anders Jensen Virring døde d. 5. Maj 1869. Hans Hustru Cathrine Johansdatter var død d. 20. Marts 1864. Hans Ejendom, Starbjerggaard, øst for Højelse, hvis nuværende Ejer er Anders Larsen, har faaet et forøget Areal ved Køb af en Parcel fra Dalkærgaard.

Den jyske Slægt. Anders Jensens Stamfader, Gaardmand i Virring Michel Jensen (den ældre), var født 1687, begravet 25. Marts 1737. Den 11. Juli 1714

blev han gift med Helle Rasmusdatter, med hvem han havde nedennævnte 6 Sønner, hvoraf baade den ældste og den yngste hed Jens.

Jens Michelsen (1718—49). Anneksbonde i Virring. Rasmus Michelsen, f. 1721. Skæbne ubekendt.

Anders Michelsen, f. 1724. Væver i Skanderborg. En Søn af ham, Andreas Holmboe (1763—1843), var Skræddermester i København.

Peder Michelsen (Holmboe) (1727—99). Gaardejer i Virring. Datteren Helle, f. 1765, blev dræbt af Lynet 1786, medens Sønnen Jens (1786—1839) var Gaardejer i Virring og gift med sin Kusine Karen Jensdatter (1776—1840), en Søster til Anders Jensen, kaldet Virring.

Michel Michelsen Holmboe (1730—1810) blev »Mesterskrædder« i København og Forfatter af gudelige Skrifter.

Jens Michelsen Holmboe (1733—1810), Gaardejer i Virring havde Børnene: 1) Michel Jensen (1774—1807), Gaardejer s. St., 2) Karen Jensdatter (1776—1840), gift med sin Fætter Jens Pedersen (se ovenfor), 3) Anders Jensen (Virring), f. i Virring $\frac{1}{6}$ 1783.

Af Michael Jensens Børn var Jens Michelsen (1799—1874), Gaardejer i Gjesium, og Knud Michelsen (1802—65), Skovfoged i Nørlund, hvis Dattersøn Kresten Krestensen Bro i 1893 udvandrede til U. S. A. og hvis Søn Leo Bang Krestensen Bro, f. 1905, har studeret ved Universitetet i Boston.

Ovennævnte Jens Michelsen (1799—1874) havde 3 Sønner: 1) Michel Jensen (1827—1915), Gaardejer i Krogstrup, Amdraadsmedlem, 2) Kjeld Jensen (1829—1908), Møller og Sognefoged i Odder, og 3) Jens Peter Jensen (1830—1906), der overtog Fødegaarden.

Amdraadsmedlem Michel Jensen havde 3 Børn: a) Rasmine Mikkelsen (1855—84), gift med Gaardejer i Fensholt Jacob Jensen (1845—1919). 3 Børn, b) Ane Katrine Mikkelsen (1857—92), gift med Gaardejer i Egholm Christen Mortensen (1852—1905), 6 Børn, 3) Jens Mikkelsen (1861—1922), Gaardejer i Krogstrup. Sidstnævnte havde atter 4

Børn: a) Christian Mikkelsen, f. 1889, Fangstrupgaard i Torrild, der har givet os en Række Oplysninger om Slægten, 2 Børn, b) Minna Mikkelsen, død som spæd, 3) Mikkel Jensen Mikkelsen (1892–1921), Lærer i Sennels, ugift, d) Johannes Karl Mikkelsen, f. 1899, Johannesro i Torrild, 2 Børn.

Af ovennævnte Rasmine Mikkelsens Børn blev Bolette Jensen, f. 1873, gift med Gaardejer Christen Bagger, Stenbjerggaard ved Hovedgaard, Jens Jensen, f. 1876, Gaardejer i Ballebo ved Hovedgaard, og Mikkel Jensen, f. 1883, Gaardejer i Fensholt.

Af Katrine Mikkelsens 6 Børn er Lone Mortensen, f. 1890, gift med Gaardejer Chr. Rasmussen i Tvenstrup ved Odder.

Jens Pedersen (1768–1839) havde 8 Børn, hvoraf Michael Jensen Holmboe (1798–1853), var Lærer og Kirkesanger i Hylke (10 Børn) og Anders Jensen (Holmhoe) (1809–87), Gaardejer i Virring. Af sidstnævntes 4 Børn var Jens Peter Andersen (1837–1926), Fader til Anders Peter Andersen, f. 1873, der 1931 overdrog Slægtsgaarden til sin Søn Jens Sevel Andersen, f. 1902, medens en Søster til Jens Peter Andersen, Karen (1849–1940) blev gift med Gaardejer i Virring, Søren Peter Ballegaard, 8 Børn.

Af Lærer Michael Jensen Holmboes 10 Børn var Petrine (1829–92), gift med Seminarielærer i Jelling Hans Christensen (1827–82), medens Jens Peter Holmboe (1831–1911) var Malermester i Horsens. Af dennes 8 Børn er Jens Christian Gylding Holmboe, f. 1874, Fabrikant af Lakker og Farver i Horsens. To af hans Sønner (Asger, f. 1903, og Erik, f. 1905) er i Firmaet, medens den ældste Søn Knud (1902–31) blev dræbt af de indfødte paa en Studierejse i Arabien. Den yngste Søn, Vagn, f. 1909, er den kendte Kompon. i Kbhvn.

Ved Forespørgsel hos en anden Slægt (Købm. M. Holmboe, Dyngby, der stammer fra Præsten Ole Holmboe, † 1715) fremsendtes deres Stamtavle, men der fandtes ingen Tilknytning af familiemæssig Art i den Stamtavle til Slægten fra Virring.

HANS ANDERSEN PAA LUNDAGERGAARD

Anders Jensen, Højelse, saa sin Søn Hans Andersen rykke ind paa Lundagergaard, da H. A. 1836 blev gift med Gaardmand Jens Christensens Datter, Anne Jensdatter, Lundagergaard, Højelse. Jens Christensen døde den 24. September nævnte Aar.

I Vallø Arkiv ligger det tidligere omtalte Andragende af 31. December 1835, hvori anmodes om, at Hans Andersen faar Gaarden i Fæste.

Grev Moltke approberede allerede d. 8. Januar 1836, at Hans Andersen fik Fæstet, men Formaliteterne kom først i Orden, saa Fæstebrevet kunde udstedes d. 11. Oktober s. A.

Der var dengang i Gaarden 11 Fag Stuehus, bygget ved Udflytningen 1805. Der var to Stuer paa hver tre Fag, men Vinduerne var fast tilnaglede og ikke til at lukke op. Køkkenet var ogsaa tre Fag stort og havde »Kølle med Behør«. I et Fag var der Forstue, Skorsten og Bageovn med Kølle. Karlekamret laa ogsaa i Stuelængen.

Den vestre og østre Længe var 11 Fag store, den søndre 17 Fag. I Gaarden var, hedder det, Brøndværk med Krog.

Besætningen bestod af 8 Heste fra 6 til 14 Aar, der var 2 Vogne, en Plov, 2 Jernharver, Tromle, 2 Skovslæder og et Rejseseletøj.

Det var i Hans Andersens Tid Skik og Brug, at en ny Gaardmand i Byen skulde give »Velkomst«, et Gilde med Mad, Drikke og Dans, til hele Oldermandslavet.

Først efter dette var han fuldgyldigt Medlem af Oldersmandslavet og kunde deltage i dettes Gilder i Fastelavnen og i Møderne Mortensdag, Kyndelmissedag, og naar det iøvrigt kaldtes sammen.

Hans Andersen og Hustru.

Hans Andersen og hans Hustru var stoute Bønderfolk af god, gammel Type. Hans Andersen var en Mand, der roligt passede sin Gaard og sørgede for dens Mergling og Dræning, som man i de Aaringer kunde gøre det.

Hans Andersens Merskumspibe.

Hans Andersens Børn.

Hans Andersen og Anna Jensdatters havde 8 Børn:

I) Kristen Hansen, f. 15. Maj 1835, død 11. Aug. 1852.

II) Claudine Hansdatter, f. 10. Januar 1837, † 21. Okt. 1916. Viet i Højelse Kirke

d. 26. Juni 1868 til Gdr. Ole Christensen, Viemosegaard, Svansbjerg, Søn af Gaardfæster Kristen Olsen og Hustru Inger Marie, Svansbjerg. Ole Christensen var født 26. Juli 1840 og døde 6. Februar 1914.

Claudine Hansdatter.

Han var en jovial og brav Mand i Omgangen med de andre Bymænd og holdt gammel Sæd og Skik i Ære.

Vallø Stift begunstigede paa forskellig Vis sine Fæstere. Der uddeltes f. Eks. Kløverfrø, hvorfor Kløveravlen fremmedes stærkt paa Stiftets Gaarde.

Hans Andersens Hustru havde efter Mandens Død sin egen Stue. Med myndigt Væsen havde hun sørget for Husstyrelsen, Kærningen og Haven. Der havde været nok at varetage, da man ikke havde Mejerier eller Slagteri.

Hun døde 16. Juli 1887.

I dette Ægteskab var 2 Børn, Christen og Ane Claudine Marie.

1) Christen Christensen blev født 1. April 1869, gift 18. Novbr. 1916 i Philipsskirken i København med Lærerinde Maren Jensine Christensen Bahn, f. 9. Maj 1873 i

Hans Andersens Ur.
(Fabrikat: Norton. London).

Ordrup Skov ved Hvalsø, Datter af Skovfoged Henrik Ferdinand Bahn og Hustru Sofie Jensdatter. Christen Christensen overtog Viemosegaard 1914, men solgte den 1933 og overtog da et mindre Sted i Hastrup ved Køge. (2 Børn).

2) Ane Claudine Marie Christensen, født 26. August 1871, gift 30. December 1901 med Gaardejer Christen Jensen, Dalmosegaard, Kløvested, der var født 11. Januar 1865, Søn

af Gdr. Ole Jensen, Vindegaard ved Bjæverskov, og Hustru Margrethe. Christen Jensen døde i Kløvested d. 4. Oktober 1935. (Christen Jensen havde 6 Børn, 3 Sønner og 3 Døtre).

III) Jens Hansen fødtes 3. December 1838. Han blev udskrevet til Dragon og laa en Tid i Itzehoe. Han var blandt de først indkaldte 1863.

Vagtmester Chr. A. Hoffman fortæller i sine »Erindringer fra Krigen 1864« om de Begivenheder, i hvilke ogsaa Jens Højelse deltog.

Før Rømningen af Kiel havde de en Række Batailler mod Byens Pøbel i Gaderne. De var ogsaa en Tur oppe i Studenterforeningens Lokaler, idet de oprørske Studenter her holdt Møder. Bl. a. overraskede de et Komplot, der var samlet til et fortroligt Møde med en Mængde Papirer paa Bordet. En Del af Studenterne blev arresteret, og

Papirerne blev beslaglagt. 3. Juledag skulde Dragonerne forlade Kiel. Pøbelen var igen paa Benene, og skønt man fra dansk Side helst vilde undgaa Tumulter, var det dog nogle Steder nødvendigt at bruge den haarde Haand. Der flagedes da overalt i Byen med tyske og slesvigholstenske Flag. Dragonerne greb om Flagdugene, huggede med Sablerne store Stykker af dem og kastede dem ned i Gadesnavset. Mange Steder haanede Befolkningen Soldaterne, rakte Tunge efter dem, dyngede Ukvemsord og Skældsord over dem, raabte »Hannemann« (Forvrængning af Danemand), »Komm' bald wieder und grüsse deine Grossmutter« o. s. v. Særlig var et Selskab paa en halv Snes Personer, der stod paa en Altan, meget udæskende. Trods Ordre om at lade haant om Tilraabene, blev dette dog Jens Højelse for meget af det gode. Han greb ned i sin højre Hylsterkasse, trak en Brændevinsflaske op og udbød: »Der er rigtignok halvanden Pægl i den; men I skal ha' 'en, I tyske Kanaille«, og i det

Jens Hansen som ung.

samme slyngede han med stor Kraft Flasken op mod Altanen, hvor den knustes paa Gelænderet, saa Glasstumper og Brændevin røg over Selskabet. Damerne skreg og løb ind, mens de øvrige Skraalhalse for en Stund mistede Mælet.

Hannoveranerne, der skulde overtage Besættelsen af Byen, stod under Udrykningen tæt uden for denne. En dansk Patrouille var ikke kommen ind, hvorfor man sendte Vagtmesteren til Hannoveranerne med Melding derom. De var meget forstaaende og svarede, at man ganske roligt kunde give sig Tid til at drage ud; thi de blev udenfor Byen, til Udrykningen var endt.

Jens Højelse var derefter med ved Vagterne ved Slesvigs Sydgrænse lige til den Dag, da den tyske Hær gik over Ejderen.

Der var i de Dage mange spændende og gemytlige Episoder. Inden Overgangen over Ejderen, før de egentlige Fjendtligheder var begyndt, kom sent en Aften

nogle tyske Underofficerer over til de danske Poster og blev af Vagtmester Hoffman budt paa Romtoddyer med dobbelt Væge. Tyskerne blev drukne og maatte sove Rusen ud. Vagtmesteren fik den enes Kappe og Pikkelhue paa og red derpaa gennem de tyske Linjer til Kiel, hvorhan opsnappede vigtige Meddelelser. Under en farefuld Tilbagetur var det flere Gange paa Nippet til at gaa ham galt, men han kom dog

Underkorporal Jens Højelse og en Ven,
Fr. Skytte, Kværkeby.

helskindet tilbage. Tyskerne overfor Vagten havde nu begyndt at lave Vrøvl, da de hævdede, at man havde fanget de forsvundne Underofficerer. Omsider fik man dog disse vækket, og under danske Dragoners Arme blev de, dinglende til alle Sider, ført over og afleveret til de tyske Vedtposter.

Da Fjendtlighederne begyndte, gik det haardt til ved disse fremskudte Dragonposter. Tyskerne havde forud tilkendegivet, at de bare skulde trække sig tilbage, saa skulde der ikke ske dem noget; men dertil havde Vagtmesteren bemærket, at de vilde gøre deres Pligt og svare med Kugler og Krudt! Skuddene faldt derfor livligt under hele Tilbagerykningen.

Jens Højelse havde under Tilbagetoget fra Kiel bl. a. ligget i Kvarter i Gettorp, hvor samtidig 18. Regiment laa. Ved dette stod Hans Jensen, Søn af Ringer Jens Christiansen, Højelse. Hans Jensen og en anden af Jens Højelses Bekendte, Hans Christoffersen, Vilkestrup, faldt paa Dybbøl d. 18. April.

Under Tilbagetoget fra Dannevirke var Jens Højelse, der gik inde paa Marken og trak sin Hest, om Natten kommen op paa Siden af 2. Regiment, der møjsommelig slæbte sig frem paa de spejlblanke Veje. I dette Regiment stod flere af Jens Højelses Bysbørn og Skolekammerater, saaledes senere Parc. Niels Mortensen, der var Korporal, Peder Larsen, Maler Frederik Jensen m. fl. Pludselig hørte disse midt i den dødsenstunge Alvor en munter Sang inde paa Marken. Den skabte overalt Liv i Rækkerne, og man vaagnede op i Geledderne. »Hvad er det dig, Jens?« raabte Peder Larsen, der kendte Stemmen. Jo, det var det, og de fik nu en lille Sludder sammen om Begivenhederne, mens de vandrede videre paa den triste Tur. Med et: »Det bliver vist en køn Fastelavn i Morgen«, forsvandt Jens tilsidst ud i Nattens Mulm og Mørke.

I Flensborg var Jens Højelse ved Bagtroppen. Han vilde fra Torvet svinge op ad en Gade, netop da tysk Kavalleri fo'r ind paa Torvets modsatte Side. I dette Øjeblik styrtede Jens Højelses Hest i det glatte Føre. Han fik den dog i en Fart op og kom nu igen i Sadlen, netop da to-tre bandende Tyskere røg frem omkring ham. Jens huggede om sig, saa Klingen hvinede i Luften, og holdt sig Tyskerne fra Livet. De standsede og greb deres Karabiner, men inden de naaede at give Ild, var Jens saa langt fra dem, at ingen af Kuglerne ramte.

Efter at Jens Højelse havde været Ordonnans ved Dybbøl, blev i sidste Halvdel af Marts det Aarøeske Strejfkorps dannet. Der skulde bruges 22 Dragoner, som skulde udtages blandt dem, der havde meldt sig frivilligt til denne Tjeneste, og det skulde være de dristigste og mest forvovne af Styrken.

Løjtnant Baumann, der skulde have Kommandoen over Korpsets Rytteri, overdrog til Vagtmester Hoffmann at udpege Mandskabet. Blandt de første, han udtog, var hans gamle Bekendt fra Kiel, Jens Højelse. Han var nu Underkorporal. Det blev til mange forvovne Ekspeditioner over til det sønderjyske Fastland, bl. a. ved Løjt, og Jens var ikke den Mand, der holdt sig tilbage, naar det skulde gaa rigtig haardt til. Det gjorde det adskillige Gange. Bl. a. maatte de ved en Lejlighed hugge sig igennem en ret talrig tysk Rytterstyrke.

Det raske Krigerliv med dets Spænding huede Jens Højelse. Han slog løs med Liv og Lyst, og jo værre det gik til, des bedre var hans Humør.

Som saa mangen en anden gammel Kriger passede han bedre til det raske Liv i Felten end til den stille Dont hjemme bag Ploven. Hans ildfulde, urolige Sind havde svært ved at slaa sig til Taals med Dagens trælsomme Gerning. Det skaffede ham megen Modgang og mange Genvordigheder senere i Livet. Hans ranke Holdning beholdt han til det sidste.

Jens Hansen blev gift 22. November 1860 med Karen Larsen, Datter af senere Amtsraadsmedlem Lars Pedersen og Hustru, Birthe Andersdatter (af Osted).

Lars Pedersens Fader, Sogneforstander Peder Hansen, død 75 Aar gl., 1833, havde før ham Gaarden. Hans Fader, Hans Pedersen, var født i Kimmerslev. Han døde 1793, 82 Aar gl. Hans Hustru, Sidsel Henriksdatter var født paa samme Gaard, Datter af Henrich Nielsen, der fik Stentegaard i Fæste 1694, og som døde 1745, 77 Aar gl.

J. Hansens Børn: a) Kathrine, f. i Højelse 12. Marts 1862, gift i Matthæus Kirken i København den 22. April 1888 med Lars Christoffer Hansen, født 24. Decbr. 1861, Søn af Hans Carlsen og Hustru, Alsønderup ved Hille-rød, (6 Børn). b) Kresten Hansen, f. 1863. c) Anders Hansen, f. 1865 og d) Hans Peder Hansen, f. 1868. Disse tre Sønner døde ret unge.

Jens Hansen boede i sine senere Aar mest i Køge. Han døde hos Familien i Svansbjerg d. 28. Januar 1900

og blev den 2. Februar begravet paa Højelse Kirkegaard. Den Præst, der skulde tale ved hans Baare, var Pastor Baumann, en Fætter til den nævnte Løjtnant Baumann. Denne havde ofte overfor Præsten omtalt den raske Dragon Jens Højelse, hvis Bedrifter han beundrede. Præsten mindede om, at Jens Højelse havde sat Livet i Vove for sit Fædreland under gamle Dannebrog. Nu stedes han til Hvile mellem sine Fædre, men vi bevarer Mindet om den tapre Mand, der i Farens Time gjorde sin Pligt og stod Værn om det dyreste paa Jorden: Vort gamle Fædreland.

Nabosønnen Anders Nielsens Søn, Niels Andersen, var ogsaa Kavallerist i Krigen, nemlig Husar, men blev syg paa Fyn af Lungebetændelse og maatte paa Lazareth. Tækkemand Ole Jensen, Assendrup, havde været Trænkonstabel. Endnu fem andre i Højelse By havde været med i Krigen. Der var altid et godt Sammenhold mellem disse gamle Krigere, og vi, der voksede op i Aarhundredets sidste Halvdel, glemmer dem aldrig; thi vel især, efter at Krigen kom paa Afstand og blegede Alvoren, levede alle de gemytlige Episoder videre, og Beretningernes fornøjelige Præg blev ikke mindre med Aarene.

Jens Hansens Hustru boede i sine sidste Aar i Højelse og døde 1919.

En anden Datter af Lars Pedersen, Marie, var gift med Naboen til Lundagergaard, Peder Andersen, Bannebjerggaard. Broderen til denne, Niels Andersen, fik en Parcel af Gaarden og blev Lundagergaards nærmeste Nabo.

Disse to Brødre var Sønner af Anders Nielsen, Bannebjerggaard, der overtog denne Gaard 1844.

Anders Nielsens Fader, Niels Andersen, fik Fæste paa Bannebjerggaard 1783 og kaldtes da »forhenværende Soldat«. Han døde 1831, men Enken drev Gaarden til 1844.

IV) Maren Hansdatter, født 5. Maj 1841, død 19. December 1899, gift 20. April 1871 med Hotelejer Jørgen Sattrup, Køge.

Jørgen Sattrup var født i Øster Sottrup i Sundeved d.

20. Oktober 1840 og fik i Daaben Navnet Jørgen Jensen. Hans Fader var Gaardejer Hans Jensen og Hustru Margaretha Maria, f. Petersen. — Hans Jensen, der døde d.

27. November 1847, var født

6. April 1791, Søn af Landmand Claus Jensen og Hustru

Margrethe, f. Hansen, i Sottrup. Hans Jensens Hustru,

Margaretha Maria, f. Petersen, døde 18. April 1846. Hun

var født i Sottrup 9. August 1795, Datter af Gaardejer

Jens Petersen og Hustru Sille, f. Christiansen. Jørgen Sattrup blev som Soldat under

Krigen 1864 kendetegnet med dette Navn efter sin

Fødeby. Egentlig skulde det jo have været den danske

Form Sottrup. Ved kgl. Bevilling fik han senere Tilladelse

til at 'hedde Sattrup. Han var Krigskammerat med Jens Hansen Højelse og kom med denne til Østsjælland ved

Krigens Afslutning. Jørgen Sattrup døde d. 22. Maj 1909. Deres Børn er (a) Direktør i Østifternes Kreditforening,

Sagfører i Køge Hans Peter Sattrup, født 26. Februar 1872 og gift i Vejle d. 20. April 1901 med Louise Petrea Emilie,

f. Gyth, Datter af fhv. Forpagter af Kiddegaard, J. Gyth og Hustru Charlotte, f. Hansen. H. Sattrup har 4 Børn.

(b) Margrethe Sattrup, f. i Køge 3. December 1873 og gift 20. April 1897 med Tømremester J. V. Blume, Søn af Tømremester Blume, Køge. I. V. Blume har 3 Børn.

(c) Jørgen Sattrup, født 30. August 1880. Er nu naturaliseret Englænder under Navnet George Salby, hvilket

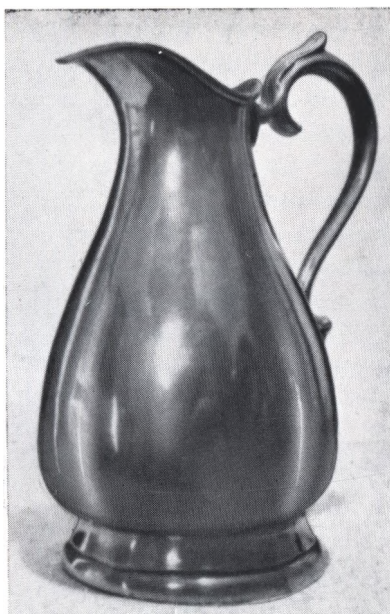
Navn han tog, fordi Englænderne lettere kan udtale det end Navnet Sattrup.

(V) Marie Hansdatter, f. 9. Marts 1845, død 24. April 1924, gift 29. Marts 1872 med Lars Petersen af Strøby,

Maren Hansdatter.

f. 23. Juni 1846, død 22. Februar 1916. Han var Søn af Gdr. Peter Jensen, Avlebjerggaard, Strøby. De havde Børnene: (a) Karen Anna Christine Petersen, f. 5. Aug. 1873, død 21. Maj 1907, gift med Lars Peter Mortensen, f. d. 10. Okt. 1874, Søn af Sognefoged Christian Mortensen, Stenbjerggaard, Bjæverskov. L. P. M. havde 4 Børn, 3 Sønner, 1 Datter. (b) Laurits Christian Petersen, f. 10. Aug. 1874, død ugift i Sliminge, 2. November 1938. (c) Anna Claudine Petersen, f. 9. December 1876, ugift. (d) Ingeborg Louise Petersen, f. 9. Maj 1878, gift med Lærer Lars Petersen, Holtug, født

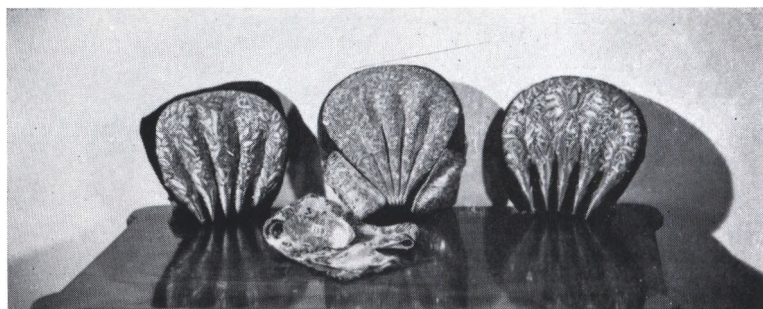
Tinkande fra 1880'erne. Brugt ved Gilderne paa Lundagergaard.

Marie Hansdatter.

17. Februar 1877, Søn af Gdr. Peter Petersen og Hustru, Tingbjerggaard, Bjæverskov. De har 2 Døtre. (e) Hansine Cathrine Petersen, f. d. 20. Januar 1880, død 14. April 1926; gift 17. Oktbr. 1905 med Gdr. Lars Frederiksen, Vestergaard, Sliminge, f. 9. Marts 1875 som Søn af Sognefoged Hans Frederiksen, Østergaard, Sliminge. De har 4 Børn. (f) Knud Petersen, f. 9. Januar 1882, død 11. Juni 1893. (g) Ane Marie Petersen, f. d. 11. December 1883, gift 1904 med

Møller Georg Bentzen, Strøby, f. 25. Febr. 1877, Søn af Møller J. P. Bentzen, Strøby, (6 Børn, 2 Sønner, 4 Døtre). (h) Mette Hansine Petersen, f. 22. September 1885, gift med Gdr. Ole Mortensen, Bjæverskov, født 9. Marts 1884, Søn af Sognefoged Christian Mortensen, Stensbjerggaard, Bjæverskov. De har 3 Børn, 2 Sønner, 1 Datter. (i) Hans Petersen, født 5. November 1887, gift 22. Oktober 1915 med Kamilla Larsen, f. 9. Aug. 1892, Datter af Skovfoged Larsen og Hustru, Fjenneslev. Hans Petersen er Købmand og bor nu i Rejnemark. De har 4 Børn, 2 Sønner og 2 Døtre.

Hedebohuer. (De gamle Nakkehuer).

Marie Hansdatter holdt stærkt paa de gamle Hedebo-traditioner, og skønt hun sidst boede paa »Skovboegnen«, gik hun til sin Død 1924 med den for Hedebokvinderne særegne Guldnakkehue med Huelin. Den midterste af disse har hun selv lavet, da hun var 14 Aar gl. Det anvendte Guld i Nakken til denne Hue blev købt i København og kostede 62 Rigsdaler. Der laa saaledes i Forhold til Datidens Pengeværdi en hel lille Formue i Nationaldragterne.

VI) Hans Hansen, f. 15. Marts 1847, død 1880 i Sottrup Skov. Han var da Ejer af Sottrup Færgekro. Hans Hustru hed Cæcilie Jacobsen. De havde ingen Børn, men en Plejedatter, der er gift med en Lærer i Sønderjylland.

Hans Hansen og Hustru, Sottrup Kro.

Hans Hansen var i Skomagerlære i Lellinge og blev udlært hos Skomager Jørgensen, Vestergade, Køge. Som Svend rejste han til Sønderjylland. Hans Hustrus Fader var Ejer af Færgekroen »Freja«, og den arvede de. Hans Hansen ligger begravet paa Sottrup Kirkegaard. VII) Anders Hansen, f. 13. November 1849, Ejer af Lundagergaard til 1931. Gift 8. Juni 1880 med Johanne Nielsen, Datter af Gdr. Peder Nielsen, Dalkærgaard, Højelse.

VIII) Cathrine, f. 12. Februar 1852, død 2. Maj 1853.

Skovfogedslægten. Jens Christensen, Hans Andersens Svigerfader paa Lundagergaard, stammede fra en gammel Skovfogedslægt. Stamfaderen, Skovfoged Christen Caspersen, Søn af Skovfoged Caspar Caspersen*), boede først i 1700-Tallet i Stockagerhus i Vedskølle. Han var født 1694. Faderen var Skovfoged paa Vallø Gods.

Christen Caspersen var gift med Maren Jensdatter 1720 døbtes i Herfølge Kirke en Søn, Jens Christensen. De havde ogsaa en Datter Maren, som senere

*) Birkefogden paa Lellinge Birk, Caspar Caspersen (Eggers), boede først i 1700-Tallet i Lille Skensved. Hans Gravsten med latinsk Indskrift ligger ved Opgangen til Højelse Kirketaarn. Et Slægtsforhold mellem ham og Skovfoged Caspar Caspersen er ikke utænkeligt, men det har ikke kunnet udredes.

giftede sig med en Husmand i Herfølge Sogn, Peder Jacobsen, Vedskølle.

Den 28. December 1745 blev Skovfoged Christen Caspersen begravet. Sønnen Jens Christensen fik senere een af Vallø Stifts Fæstegaarde i Vedskølle; hans Hustru hed Ane Jørgensdatter. Jens Christensen døde 1755, d. 27. Januar blev han begravet. 1756 var der Skifte i Boet. Enken Ane Jørgensdatter havde da Børnene: Kirsten, 13 Aar, Christen, 10 Aar, Jens 8 Aar, og en Søn var født 10 Uger efter Faderens Død. Boets Ejendele er optegnet i Skifteprotokollen (Vallø Stifts) nævnte Dato.

Sønnen Christen Jensen, »der i nogle Aar havde været Landsoldat«, fik 1769 en Fæstegaard i Lellinge, som Carl Eriksen havde før ham. Christen Jensen blev gift 2. Søndag i Advent 1768 med Maren Hansdatter, der var født 1741, Datter af Hans Mogensen, Lellinge, og dennes Hustru Ingeborg, der var født 1715 og døde 1777. Ved en Daab hos Hans Mogensen optræder en Mogens Hansen, Ejby, nok Hans Mogensens Fader.

Christen Jensen fik 1770 døbt en Datter Maren og Trinitatis Søndag 1771 en Søn Jens, og det er den senere Jens Christensen, Lundagergaard.

Blandt Fadderne ved denne Daab nævnes: Pigen Maren Olsdatter (der bar Barnet), Morten Rasmussen, Vedskølle, Peder Nielsen, Lille Salby, Ole Larsen og Christen Smeds Koner, sidstnævnte blev senere Barnets Svigermoder.

Samme Aar, Marie Bebudelsesdag, døbttes i Lellinge Kirke Christen Andersen Smeds Datter, kaldet Anne Claudine Marie. Møllerens Datter Marie Plambeck, Lellinge Vandmølle, bar, og Fadderne var Gaardmændene Hans Larsen, Lellinge (Oldefader til Gdr. Lars Nielsen, Lundtoftegaard, Højelse) og Henrich Pedersen samt »Christian Smidt i Møllen«, Jørgen Andersen og Karen Ole Pedersen.

Dette Barns Fader, Christen Andersen, Lellinge, var født 1722 og døde 1792, hans Hustru hed Appelone Nielsdatter. De blev trolovet d. 12. November 1757, og Forloverne var Tøger Pedersen og Bondefoged

Anders Hansen, Lellinge. Christen Jensen døde 1793, 48 Aar gl.

Ved Folketællingen 1787 havde han Børnene Jens, 16 Aar, og Christen, 10 Aar, hjemme.

Jens Christensen kom til Højelse og overtog d. 30. November 1805 efter Peder Nielsens Enke Fæstegaarden, der da som omtalt blev udflyttet fra den gamle Gaardsplads i Højelse By.

I sit Ægteskab med Claudine Christensdatter havde Jens Christensen en Søn, Hans, f. 1804, død 1822, en Søn Jens, f. 1808, og en Datter, Ane, f. 1811, der som nævnt blev gift med Hans Andersen. Sønnen Jens kom ulykkelig af Dage 1828. Han havde d. 13. Februar dette Aar været paa en Københavnstur. Paa Hjemvejen havde han været inde i Skensved Kro. Paa Vejen derfra faldt han ned paa Hammelstøjet, og han kom til at ligge, saa Benene sad fast ved dette, mens Hovedet slæbtes under Vognen. Hans Fader hørte Hestene komme, løb ud og fandt saa Sønnens lemlæstede Lig, som han svøbte i et Tæppe og bar ind til sin Hustru, idet han sagde: »Her har du ham!« –

Han havde selv været imod, at Sønnen foretog denne Københavnstur, men Hustruen havde ment, at han godt kunde tage den.

Jens Christensens Hustru døde 1833, og han selv døde 24. September 1835.

Jens Christensen skal have været en gemytlig Gavstrik.

Engang var Bønderne i Højelse paa Kristiansborg med Fourage. En Underofficer talte Sækkene; men da de styrtede en Sæk af paa Fourageloftet, sagde Jens Christensen: Naa, der er en Fjervinge, det er nok sammenfejdet Sæd! Det gjorde Underofficeren forvirret, saa han glemte Sækketallet, og Bymændene nævnede da et højere Tal, mens en Tønde Havre gled ind under Agebrædtet. Den solgte de senere i Garvergaarden, saa de alle fik en glad Eftermiddag ud af det.

Husmand Peder Nielsen, Højelse By, der selv havde været med paa Turen, berettede dette.

I de trange Aar i 1820-erne maatte de paa Gaarden af Mangel paa Fedt smørre Melgrød paa Brødet. Det var trange Aar, der krævede en næsten for stor Nøjsomhed.

Dalkærslægten. Anders Hansens Hustru, Johanne Niensens Oldefader, Gmd. Morten Michelsen, Karlslunde, var født 1755 og døde 1832. Hans Fødested kendes ikke. Som Ungkarl blev han 1798 gift med Enken Birthe Povlsdatter og rykkede dermed ind paa Gaarden Matr. Nr. 8 i Karlslunde, nu kaldet Østergaard. Fire Aar senere døde hans Hustru, og han giftede sig da med Margrethe Nilausdatter, f. 1778, † 1864, Datter af Gmd. Niels Nilausen i Karlslunde. En Svoger til Bruden, Gmd. Anders Jacobsen, Mosede, var Forlover. I dette Ægteskab fødtes 1810 Sønnen Niels Mortensen, der ved Giftermaal fik den nu saakaldte Vaaningstedgaard i Karlslunde og døde 1874.

Han tjente i Ishøj, inden han 1835 blev gift med Gmd. Niels Olsens Datter i Karlslunde, Kirsten Nielsdatter, f. 1810, † 1868. Gmd. Søren Christensen og Parc. Lars Olsen, Karlslunde, var Forlovere.

Gmd. Niels Olsen var Søn af Gmd. Ole Sørensen, Vestergaard, Karlslunde og var født 1771.

Niels Olsen blev gift med Zidse Larsdatter, f. 1774, † 1838.

Ole Sørensen, Vestergaard, Karlslunde var født 1732, død 1792. Han blev gift 1762 med Mette Sophie Knudsdatter, født paa Gaarden 1745, død 1811. Hendes Fader, Gmd. Knud Rasmussen paa Vestergaard, var født 1712, død 1776, og blev 1741 gift med Kirsten Svendsdatter, f. 1712, død 1776.

Ved sin Konfirmation 1824 fik Niels Mortensen det Vidnesbyrd, at hans Kundskab var god.

Niels Mortensen og Kirsten Nielsdatters Søn Peder Nielsen, senere Højelse, blev født d. 1. Maj 1836. Som Faddere ved hans Daab nævnes Birthe Nielsdatter, Gmd. Niels Niensens Hustru i Gerslev, Hornsherred, Kirsten

Olsdatter, Karlslunde, Sognefoged Peder Nielsens Hustru,
Sognefoged Ole Mortensen og Søren Christensen af Karls-
lunde.

Peder Nielsen og Hustru, Dalkærgaard.

1860 købte Peder Nielsen en Gaard i Assendrup, nu
Anders Andersens, og han giftede sig samme Aar d. 21.
November med den 17-aarige Maren Jørgensdatter,
Datter af Parc. Jørgen Pedersen, Karlslunde.

Peder Nielsens første Barn, Johanne Nielsen, som omtalt gift med Gdr. Anders Hansen, Højelse, fødtes 12. August 1861. Ved Daaben blev hun baaret af Sidse Nielsdatter fra Karlslunde. Fadderne var Gmd. Niels Mortensen, Karlslunde, Niels Jensen og Hans Hansen, Assendrup. Peder Nielsens anden Datter, Birthe, fødtes 18. Juli 1863 og den tredje Datter, Sidse, d. 29. Januar 1866. 1869 købte Peder Nielsen Dalkærsgaard i Højelse af Gaardejer Hans Hansen, til hvem Peder Johansen havde solgt den. Den var som nævnt opført paa Marken efter Branden 1834.

Naar en Gaard i hin Tid var brændt, fik den brandlidte Ret til at »brandse« i forskellige Herreder, for ved de Gaver, Folk gav, at kunne anskaffe sig ny rørlig Ejendom. Peder Johansen brandsede bl. a. i Stevns Herred, og han red, beredte man i Stevns, paa denne Tur paa en hvid Hest.

Peder Nielsen, Dalkærsgaard, havde foruden de nævnte tre Døtre tre Sønner, hvoraf de to døde som ganske smaa, alle døbt med Navnet Niels Peter Nielsen. De to første var født i Aarene 1875 og 1878, men døde henholdsvis to Maaneder og 5 Uger efter Fødselen.

Den tredje Niels Peter Nielsen er født 29. Marts

Søstrene fra Dalkærsgaard og Johs. Hansen. (Pinsen 1930).

(Tilvenstre Sidse Jacobsen, tilhøjre Johanne Hansen og bag ved Birthe Nielsen.)

1882. Han overtog efter sin Fader Dalkærsgaard, men solgte den og er nu Gaardejer i Uvelse i Nordsjælland.

Birthe Nielsen blev gift 14. Maj 1889 med Gaardejer Lars Nielsen, død 22. Marts 1910, Søn af Gdr. Peder Nielsen og Hustru, Lerbæksgaard, Højelse. L. N. havde 6 Børn; en Søn, Ole Nielsen, er nu Ejer af Dalkærsgaard.

Peder Niensens Datter, Sidse Nielsen, blev gift d. 3. Juni 1893 med Niels Jakobsen, født 1863 i Langebæk, Kallehave Sogn, Søn af Jacob Johansen og Hustru, Marie Kristine, f. Jensen. Niels Jakobsen købte senere Lerbæksgaard i Højelse, men solgte den igen. Han døde i Sliminge d. 22. Marts 1935 og blev begravet paa Højelse Kirkegaard. Der var 2 Børn i Ægteskabet.

Gaardejer Peder Nielsen, Dalkærsgaard, døde den 20. Maj 1906 og hans Hustru, Maren Jørgensdatter, den 30. Marts 1908. Begge blev begravet paa Højelse Kirkegaard.

Peder Niensens Fædrene- Vedrørende Peder Niensens slægt i Karlslunde.

Fædrene-slægt i Karlslunde skal yderligere nævnes, at den omtalte Gmd. Niels Nilausen, Vendalsgaard, Karlslunde, var født 1752, død 1836. Niels Nilausens Fader, Nilaus Pedersen, var født 1731 og døde 1814. Nilaus Pedersens Fader boede paa samme Gaard og hed Peder Nielsen. Han var født 1681 og døde 1740. Nilaus Pedersen var gift med Maren Jensdatter, der var født i Karlslunde 1722 og døde 1794.

Niels Nilausens Hustru, Karen Jensdatter, var født 1754, død 1780. Hun var Datter af Gmd. Jens Jensen og Hustru Karen Larsdatter. Jens Jensen var født 1721, død 1757. Ved Jens Jensens Død skrev Præsten i Kirkebogen: »Han var en god, ærlig christelig Mand«. En Søn af denne Jens Jensen, ogsaa ved Navn Jens Jensen, kom til St. Salby og fik den Gaard, som Lars Rasmussen nu har. Slægten holdt sig her i tre Slægtled. Alle tre hed Jens Jensen. Fra den mellemste af disse stammede Hans Jensen, Veteran fra Treaarskrigen, boende paa Univer-

sitetsjorden i Højelse, paa Stedet øst for Jens Mortensens Gaard, endvidere Bodil Jensdatter, gift med Gmd. Niels Pedersen paa Lykkebæksgaarden i Ølby, hvis Søn Peder Nielsen Lykkebæk døde i Viby 1934. Hans Børn er Farmer Niels Kristen Lykkebæk, Heyworth (Illinois), og Hospitalsforstanderinde Margrethe Lykkebæk, Kingston Ave Hospital, Brooklyn, New York. Fra samme Salby-slægt stammede Mads Jensen, Ølsemagle, m. fl.

Den ældste Jens Jensen, Karlsrunder, var Søn af Gmd. Jens Christensen der havde den nuværende »Møllehøj«-Gaard. Jens Christensen, der døde 1744, var født 1693.

Med Navnet Jens er i det Aar i Karlsrunder kun døbt en Dreng, hvorom Kirkebogen melder:

»1. bededag i fasten (1693) cristnet et fremmed skonsk qvindfolkis barn med nafn Jens. Moderen hed Bodil Bentzdatter, faderen (som Fader) udlagde(s) ved funten en skonsk karl Svend, som skal tiene en mil paa denne side Halmstad i Synderup sogn. Qvinden kom ellers fra Vogne*) sogn, derfra til Mosede, kom her til byen oc blev straks overfalden af tiden at føde. Fadderne: Mette Davids bahr det, Sven Erichsen, Sis Ol' Povels, Ole ibid. (dersteds)«.

Egentlig skulde dette Barn hedde Jens Svendsen efter Faderen, men det kan være blevet opfostret hos en Mand ved Navn Christen, saa dette Navn er gaaet over til det som Efternavn. Slig Navneforskydning var i hine Tider ingen Sjældenhed, da man lagde Hovedvægten paa Fornavnet. Moderens Navn Bodil gik ialtfald hyppigt igen i Jens Jensens Slægt, saa ogsaa det peger i Retning af, at nævnte Jens og Jens Christensen var samme Person, selv om det uomstødelige Bevis ikke foreligger.

---

*) Nu kaldet Vapnø, lige nord for Halmstad. Sønderup er iøvrigt Halmstads Nabosogn mod Vest og ikke, som nævnt i Kirkebogen, liggende syd for Halmstad, begge var saaledes Hallændinge, der i hin Tid i daglig Omtale sloges i Hartkorn med Skaaninger.

Fra Jens Christensen, Karlslunde, stammer en anden Højelse-Slægt, nemlig Niels Jensen, Ærtebjerggaard.

Jens Christensens Datter Bodil Jensdatter, født 1733, død 1815, blev gift 1762 med Enkemand Lars Nielsen paa Toftholm i Karlslunde. Deres Søn Niels Larsen, født 1763, død 1829, fik Toftholm efter Faderen. Han blev 1803 gift med Karen Pedersdatter, født 1763, død 1838. Hans Datter Bodil Nielsdatter, født 1805, død 1843, blev 1828 gift med Jens Christensen, der var født 1808 paa Nordtoft i Karlslunde, Søn af Christen Jensen, og som overtog Toftholm. Han døde 1888. Niels Jensen, Højelse, født 1833, var Søn af dem. En anden Søn Jens Jensen, født 1838, død 1904, arvede Toftholm, der nu ejes af hans Søn Jens P. Jensen. Niels Jensen blev gift med Datteren af Jens Jensen, Ærtebjerggaard, Højelse. Denne Jens Jensen var Søn af Jens Pedersen paa samme Gaard, og denne var Søn af Peder Christensen, der fra 1745 til 1759 var Fæster paa Højelse Kirkes Gaard, den senere saakaldte Skammelsgaard, sydligst i Højelse By, nedlagt til Oprettelse af Huslodder før Udskiftningen.

Fra sidstnævnte Peder Christensen stammer ogsaa Slægten paa Lundtoftegaard. Jens Pedersens anden Søn, Peder Jensen, blev 1807, kort før de hannoveranske Husarer efter Slaget ved Køge tog Standplads i nogle Uger uden for Gaarden, gift med Jens Larsens Datter, Lundtoftegaard. Deres Datter, Marie Pedersdatter, blev gift med Niels Christoffersen af Vindinge. Efter hendes Død 1868 ægtede han Afdødes Søsterdatter Marie Jensdatter af Magleby. Niels Christoffersen døde 1880, hvorefter Marie Jensdatter giftede sig med Lars Nielsen af Lellinge, der sidst i 60'erne et Par Aar var Karl hos Hans Andersen, Lundagergaard. Han havde altid kun Lovord at sige om Hans Andersen, der drog megen Omsorg for, at hans Folk havde det godt.

Niels Mortensens Hustru, Kirsten Nielsdatter, Karlslunde, var født 1810, død 1868. Hendes Fader, Gmd. Niels Olsen, Karlslunde, var f. 1770, død 1820. Han var

gift med Sidse Larsdatter, f. 1774, død 1838. Sidse Larsdatter var Datter af Lars Thune og Hustru, Karen Pedersdatter, i Karlslunde.

Gmd. Niels Olsens Fader var Gmd. Ole Sørensen, Karlslunde, f. 1732, død 1792. Han var gift med Mette Sophie Knudsdatter, f. 1745, død 1811. Hendes Forældre var Knud Rasmussen, Karlslunde, f. 1712, død 1776, og Hustru Kirsten Svendsdatter.

Stærkinde-Slægten. Peder Nielsens Hustru, Maren Jørgensdatters Fædreneslægt boede i Stærkinde. Hendes Fader Jørgen Pedersen, Karlslunde, var f. 1805. Han blev 3. Januar 1841 gift med Johanne Pedersdatter af Karlslunde, f. 1820. Hun var Datter af Parc. Peder Hansen og Hustru Birthe Andersdatter, Karlslunde. Jørgen Pedersen og Hustru tog efter Brylluppet Ophold hos Peder Hansen og hjalp denne med Arbejdet paa Ejendommen.

Peder Hansen var døbt i Karlslunde Kirke 1785 og døde 23. Maj 1857. Han var Søn af Gmd. Hans Mørtensen, der 1781 blev gift med Johanne Pedersdatter, som døde 1794, 44 Aar gl. Gaarden laa da i Byen ved Toftholm, men udflyttedes senere til Strandmarken, og nu kaldes den Strandgaard. Birthe Andersdatter blev døbt 1789 og var Datter af Gmd. Anders Madsen, Aasagergaard, Karlslunde, der døde 1823, og Hustru Maren Andersdatter. Denne døde 1824, 63 Aar gl. Anders Madsens Fader havde samme Gaard. A. M. var født der 1746 som Søn af Mads Bentzon, f. 1715, død 1763, og Hustru Karen Eriksdatter, f. 1721, død 1803.

Jørgen Pedersens Hustru, Johanne Pedersdatter, døde 14. Juni 1852, kun 32 Aar gl. Hendes lille Datter, Maren Jørgensdatter, blev opdraget hos Bedsteforældrene Peder Hansen og Hustru. Jørgen Pedersen rejste 1853, hedder det i Karlslunde Kirkebog, »til en Gaard i Ishøj«. I Ishøj Kirkebog meddeles, at nævnte Aar d. 7. Marts blev Jørgen Pedersen gift med Gmd. Ole Hansens Enke, Birthe

Mortensdatter, paa Ishøj Mark. Dennes Mand var død 30. Oktober 1852. Birthe Mortensdatter døde 27. Oktober 1875. Jørgen Pedersen døde af Lungebetændelse i Ishøj d. 9. Maj 1883, 78¹/₂ Aar gl. Han kaldes da »Aftægtsmand, tidligere Gaardmand paa Ishøj Mark«.

Jørgen Pedersens Fader var Husmand Peder Jørgensen, f. 1768, død 1831, gift 1797 med Apelone Jensdatter, hvis Fader, Jens Svendsen, boede i Thune. Peder Jørgensens Fader var Husmand Jørgen Hansen, Stærkinde. Peder Jørgensen blev døbt 1769 og boede, da han døde 22. August 1831, paa Stærkinde Mark. Faderen Jørgen

Hansen blev som Enkemand 1766 trolovet med Kirsten Olufsdatter af Stærkinde. Jørgen Hansen døde 1812, 69 Aar gl., var altsaa født 1723 og kaldtes ved sin Død »Aftægthushusmand paa Domkirkens Gods i Stærkinde By«.

Maren Jørgensdatter var hjemme hos Bedsteforældrene, til hun 1860 rejste til Assendrup.

Bedstefaderen Peder Hansen døde som nævnt 1857. Denne havde haft tre Sønner, der alle kaldtes Anders Pedersen, men de to første døde straks efter Daaben, henholdsvis 1822 og 1825. Den tredje fødtes 1831 og døde 1843. Der er i Slægten opbevaret en Skjorte med udsyet He-

debokrave. Paa denne Skjorte findes Bogstaverne A. P. S. Den maa følgelig være syet af Birthe Andersdatter til denne Søn, mens han var Barn, hvilket var Skik og Brug, da Udstyret forberedtes allerede fra Barnealderen. Af Veneration har man efter Drengens Død opbevaret Skjorten til Minde om ham. Derved er den blevet bevaret til Nutiden.

Det hedder i Karlsrunder Kirkebog, at Maren Jørgensdatter »rejste fra Mormoderen Peder Hansens Enke til Højelse Sogn« den 1. Maj 1860. Efter at Maren Jørgensdatter var blevet gift med Gaardejer Peder Nielsen, Assendrup, rejste hendes Bedstemoder, Birthe Andersdatter, Majdag 1862 til dem og havde Ophold dér til sin Død den 26. April 1864. Hun jordedes paa Højelse Kirkegaard.

HEDEBOSLÆGTENS NATIONALDRAGTER

Lundagergaardslægten har bevaret adskilligt af de gamle Hedebo dragter. Fru Marie Jensen, f. Hansen, København, ses paa hosa staaende Billeder i en af Slægtens gamle Nationaldragter, der nu er i hendes Eje. Dragten bestaar af et grønt Vadmelsskørt med brede Silkebaandskantninger for neden. Trøjen er en strikket, grøn Bindeærmetrøje med røde Ærmer, der har Kantninger af brede Silkebaand. Derover bæres en Bul (Bøl'en) af grønt Damask med rød blomstrede Silkebaandskantninger. For klædet er af rødtærnet Hversgarnstøj. Der bæres tærnet Halstørklæde. Særkekrave med rig Udsyning i Hedebo syning er lagt ud over Trøjens og Bul'ens øverste Kant.

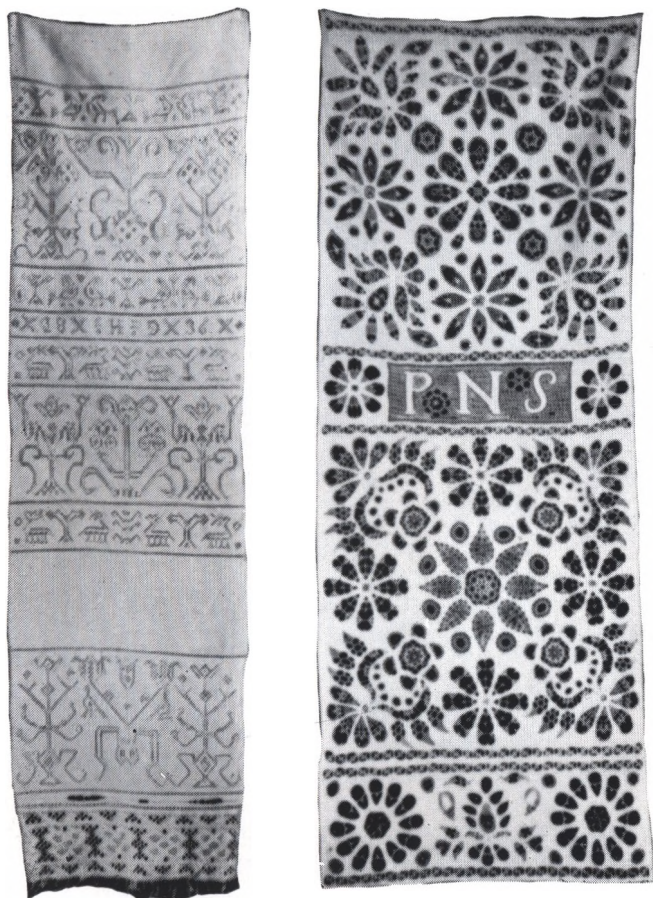

Billedet herover til venstre har Ungpighue med farvede Baand. Det er saadanne, der ses paa Exners Hede-bobilleder. Paa Billedet til højre bæres Konehue. Det er den, Marie Hansdatter, som før omtalt, har lavet omkring 1860.

Ungpighuen har tilhørt Birthe Andersdatter eller Johanne Pedersdatter i Karlslunde. Dragter af denne Type blev baaret i Tiden omkring 1820–50.

Skørtet, Bul'en og Trøjen har tilhørt Birthe Andersdatter i Karlsrunder eller Datteren Johanne Pedersdatter.

Pyntheaandklæder.

De to Pyntheaandklæder til Himmelsengen – de blev hængt paa Forhænget ved hver Ende af Sengen – viser, hvorledes Slægten dyrkede Haandgerning. Det ene er syet til Peder Nielsen, Dalkærsgaard, i Tiden omkring 1860. Det andet bærer Navnetrækket og Aarstallet »18* J. H. P. D. *36«. Det stammer følgelig fra Johanne Pedersdatters Udstyr.

Motiverne med Hjorte, Haner og Livstræer er de samme, man genfinder i vore Naboherreder, Oxie og Skytts, i Sydvestskaane. Der kom hyppigt Piger fra disse skaanske Egne til København og Hedeboegnen. Fiskerne i Skanør sejlede Pigerne til Dragør ved Skiftedagstider. De

Pige paa Dalkærngaarden 1869.

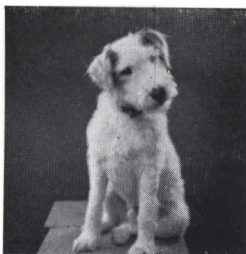
tjente saa herovre i nogle Aar, men vendte dog i de fleste Tilfælde hjem igen med en opsparat Skilling. Det er intet Under, at mange Haandarbejdsmonstre er ens i de to Kystegne.

Kvinderne paa Hedeboegnen tog altid deres Sytøj med, naar de skulde paa Markarbejde, der gav nogle Hvilepavser, f. Eks., naar de var ude at strø Gødning, hvilket i gamle Dage var Pigearbejde. Saa syede de i Pavserne mellem Læssene.

I Hjemmene snurrede Rokkehjulene fra Morgen til Aften og hyppigt til langt ud paa Kvælden. Pigerne kartede Uld tidlig og sent i Vintertiden. De var altid i Virksomhed; thi ogsaa Malkning, Kærning, Bagning og meget andet skulde passes. I den travleste Kartetid holdtes nu og da Kartegilder. Pigerne fra flere Gaarde samledes da skiftevis paa disse om Aftenen, og saa gik Arbejdet, mens der spurgtes Nyt, eller en Vise blev kvædet, f. Eks. den »Om den rige Gaardmandssøn, der sveg den fattige Pige i Ølleby« eller »Konstaben, der røg i Luften med Krudttaarnet« o. lign.

Ved Sørgehøjtideligheden i Højelse Kirke over de Faldne i 1864 mødte alle Kvinderne efter Pastor Nyholms Ønske i deres gamle Nationaldragter. Det var sidste Gang, de blev baaret i større Udstrækning ved højtidelige Lejligheder. Moderne fra Byerne gjorde sig gældende, og i Tresserne gik de af med Sejren.

Paa omstaaende Billede fra sidst i 1860'erne ses den da nye Dragtskik. Billedet viser en Pige paa Dalkærgaarden, Ane, senere gift med Husmand Jens Pedersen, Ølby Lyng.

»Belle«.

DEN YNGRE SLÆGTLINIE PAA GAARDEN

Anders Hansen blev som nævnt født d. 13. November 1849. Han blev hjemmedøbt d. 3. December. Ved Fremstillingen i Kirken blev han baaret af Skolelærer Møllers Datter, Marie, der senere blev gift med Lars Andersen, som var Fader til Anders Larsen, Højelse. Denne har en Del af den Lod, Anders Virring havde. Faderne var Gmd. Hans Pedersen (Ole Larsens senere Gaard) og Anders Sørensen, der var Nabo, samt Lars Pedersen, Stenegaard. Anders Hansen gik i Højelse Skole, først hos Lærer Adam Rasmus Møller, der døde i April 1859, derpaa hos Efterfølgeren, Lærer Jørgensen, først i en gammel, med Kirkemuren parallelt liggende Skole og fra 1860 i den Skolebygning, der var i Brug til 1905.

Anders Hansen, 17 Aar gl.

Medens Broderen Jens var i Krigen 1864, blev Anders Hansen konfirmeret Søndag efter Paaske, d. 3. April, i

Højelse Kirke, hvor han Søndag d. 10. April var til sin første Altergang. Disse Begivenheder i hans Liv foregik altsaa, medens man med Spænding gik og ventede Efterretning fra Dybbøl om Ungdommens Skæbne i de farefulde Dage.

Anders Hansen som ung.

Pastor Nyholm udfærdigede, som Skik var, Skudsmaalsbog til Anders Hansen, men den fik han aldrig Brug for; thi han tog ikke Tjeneste udenfor sin Fødegaard. Til Trods herfor havde han dog en videre aandelig Horisont end mange af sine samtidige. Han læste ogsaa om Ting, der krævede virkelig Hjernearbejde, og gik ikke uden om de mere tanketunge Problemer, selv om han dog iøvrigt i højere Grad var Haandens end Aandens Mand. Alligevel fulgte han godt med Tiden og det, der var oppe i denne. Han kunde derfor tage en saglig Diskussion op, naar det gjaldt.

Anders Hansen aftjente sin Værnepligt ved 3. Bataillons 2. Kompagni paa Kronborg, hvor han mødte d. 25. April 1872. Hans Sessionshøjde var 68³/₄ Tm. Signalementet lød iøvrigt: Blond, blaa Øjne, svær af Lemmer. Han laa i fast Tjeneste til 29. Juli 1873. Ved Hjemsendelsen udbetaltes ham 14 Rigsdaler 78 Skilling. 1876 blev han indkaldt til Efteraarsmanøvrer fra 8. September til 7. Oktober og blev da

Anders Hansen som Soldat.

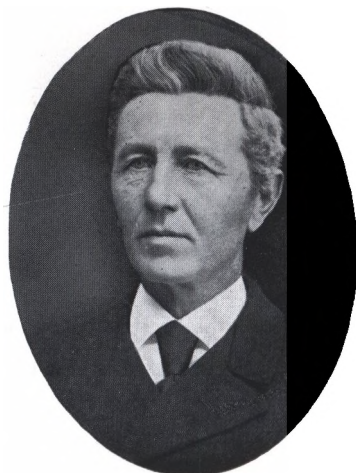

udnævnt til Underkorporal. Han havde en flot, rank Holdning, hvilken han iøvrigt bevarede til sin høje Alderdom.

Hjemme paa Gaarden tog Anders Hansen Del i Arbejdet, og han ledede med megen Dygtighed Gaardens Drift.

Efter sin Faders Død 1884 overtog Anders Hansen Gaarden. I Løbet af de følgende Aar fik han ombygget denne. Den nye Stuebygning opførtes 1894.

De nye Landbrugsbevægelser og Andelssagen havde Anders Hansens store Interesse. Han var led og ked af den evigt golde Protestpolitik, som Venstre rejste i Provisorietiden, og da Alberti stillede sig mod Hørup 1892, sluttede Anders Hansen sig til det moderate Venstre, ligesom han havde Interesse i den Agrarpolitik, der i de Tider saa Dagens Lys. Anders Hansen var med i det forbedrende Arbejde for Oprettelsen af Ejby og Omegns

Anders Hansen ved Aar 1905.

Andelsmejeri, i hvis første Bestyrelse han havde Sæde. Han var tillige interesseret i Oprettelsen af Køge Andelsvineslagteri og var Medstifter af Banken for Køge og Omegn. Han sad endvidere i Bankens Repræsentantskab fra dens Stiftelse 1905 til sin Død 1930. Han var tillige Tillidsmand i den sjællandske Bondestands Sparekasse. Fra 1889–92 var han Medlem af Højelse Sogneraad, og han blev Raadets Formand. Han drænedes sin Mark og drev den godt efter Datidens Forhold. Han holdt gode, stærke Heste, og især forstod han, hvilken Indtægtskilde der laa i Svineavl. Han holdt en stor Svinebestand og skaffede sig derved gode Indtægter. Naar han kørte med sin smukke Fuchs og høje Gig kunde ingen undgaa at

Anders Hansens Pibebrædt, broderet af hans Hustru til Fødselsdagen 1878.

lægge Mærke til den ranke, stoute Bondemand, der nød stor Anseelse baade i sin Egn og i Køge By.

Som Medlem af Højelse Oldermandslav var han med at holde de gamle Traditioner i Hævd, og han kunde ogsaa ved dets Gilder sætte Humøret op. Medens han til daglig vel nærmest var lidt faamælt, kunde han ved Samværet med Bymændene, f. Eks. naar han fortalte sine Minder fra Ungdomslivet i Byen, sætte Kulør paa Samtalerne. Han var en god Fortæller, naar han skulde tegne en eller anden morsom Episode fra Fortiden.

Anders Hansen blev med Aarene en pekuniært set holden Mand. Der var adskillige Smaafolk, der tyede til ham om Hjælp, og han ydede dem fra Tid til anden mangan en Haandsrækning i økonomisk Henseende, naar det var af Betydning for dem. Men det skete altid bag Kulisserne.

I de bevægede politiske Kampaar ved Halvfemsernes Begyndelse stod han sammen med et Par andre som moderat Venstremand, mens Resten af Bymændene i Højelse var svorne Hørupperere. Ved hver Sammenkomst i Byen, ved Ornegildet Mortensdag, ved Samværet hos Oldermanden Kyndelmissedag, ved Fastelavnsgildet hos samme, og hvor iøvrigt man samledes, gik Diskussionens Bølger højt. Men Anders Hansen gav aldrig op, og Diskussionen morede ham øjensynligt ved saadanne Lejligheder. Disse Diskussioner gjorde intet Skaar i Sammenholdet i Byen.

Anders Hansens Hustru, Johanne Hansen, var en dygtig Husmoder, der i sit Hjem tidlig og sent var

paa Færde. Hun forestod den store daglige Husholdning og havde endda Tid til at sy en Mængde Hedebosyning,

Johanne, 17 Aar gl.

Syninger, der den Dag i Dag beundres af dem, der ser de efterladte Sager. Den store Børneflokk holdt af deres Moder, og hun holdt af dem og vaagede med moderlig Omhu over dem. Altid var hun opslagt til Spøg, og for Børnene var hun det samlende Midtpunkt i Hjemmet. Overalt var der Renlighed og Orden, og hun indpodede altid Børnene Sans for dette. Altid kom Børnene tillidsfuldt til hende med deres smaa Sorger og Bekym-

ringer; thi de vidste, at Moder nok skulde klare Vanskelighederne. Der herskede saaledes det smukkeste Tillidsforhold mellem Moderen og den store Børneflokk. Hun lærte dem ogsaa at være gode mod andre, og hørte hun, at Fattige var syge, sendte hun Børnene af Sted med Madkrukker til dem. Megen Gæmildhed øvede hun mod dem, der trængte til Hjælp og Bistand.

Med Slægtskabets stærke Baand var hun knyttet til Hedeboegnen, og derfor var denne Egn's Traditioner ogsaa noget, der havde hendes levende Interesse. Hun kunde ogsaa goutere spøgefulde Indfald og selv iværksætte en god Spøg. —

Johanne Hansen ved Aar 1905.

En af Bryllupsgaverne 1880. Kanden uden Laag og Fadet er fra Bing & Grøndahl.

Det var ved et Fastelavns-gilde sidst i 1890-erne:

Vi havde, som Skik og Brug var, faaet mangan en Bolle Punsch Natten igennem, og tørstige var vi saa langt fra. Før vi skulde have »Mövesnapsene«, d. v. s. Davren med den salte Spegesild, fandt nogle, at endnu en Bolle Punsch vilde være godt. Johanne bryggede saa en ny Punsch, der var fager rød og fik os til at slikke os om Munden i Forventning om en ny Nydelse. Glassene var skænket, vi sang Værtens Skaal og tog Glassene til Munden: »Føj for S....«, bemærkede een, andre spyttede Langspyt med den Slurk, de havde faaet i Munden, og endelig andre stak uden at kny Indholdet indenfor Vesten, mens Johanne lo, saa det klukkede efter. Toddyen var Rødbedsaft! — Hun mente, at man oven paa Nattens Anstrængelser kunde have godt af en lille Pavse, og Episoden opløstes i stor Munterhed over hele Linjen.

Der kunde i de Aaringer nok ogsaa have været sparet paa Spi-ritusbeholdningen ved Gilderne. Karlelavet bestilte selv Beholdningen, og den lød for de 14—15 Karle, Byen havde, paa 16 Potter Punsch-ekstrakt, 16 Potter Brændevin, 8 Potter Rom, 8 Potter Cognac, der-til kom 4 Pund Røgtobak og 1 Pund Snus, dette sidste til stor Glæde for det Par skaanske eller smaalandske Tjenestekarle, som i hine Aaringer jævnligt var i Byen.

Anders Hansen og Johanne Hansen havde følgende Børn:
Hans Peter Hansen, f. ⁸/₇ 1881, † ¹⁶/₃ 1885.

Anna Juline Hansen, f. $27/6$ 1883, † $21/7$ 1885.

Hans Peter Hansen, f. $24/12$ 1885.

Christen Hansen, f. $2/10$ 1887, død ved et Ulykkes-
tilfælde $27/5$ 1890.

Anders Johannes Hansen, f. $7/5$ 1889.

Christen Andreas Hansen, f. $17/8$ 1890, † $18/7$ 1892.

Anna Hansen, f. $11/9$ 1892.

Knud Christian Hansen, f. $10/2$ 1895.

Niels Martin Hansen, f. $27/4$ 1896.

Marie Hansen, f. $10/11$ 1898.

Andreas Lars Hansen, f. $8/12$ 1901, † $16/12$ 1904.

Holger Julius Hansen, f. $23/11$ 1903.

Hans Peter, † 1885.

Anna, † 1885.

Der findes Billeder af de to ældste Børn, der døde med fire Maaneders Mellemrum i 1885, et haardt Slag for Forældrene, der paa det Tidspunkt ikke havde andre Børn.

Hans Peter Hansen, f. 1885, lærte efter sin Skole-uddannelse i Højelse, praktisk Landbrug paa forskellige Gaarde paa Fyn, i Jylland og Sønderjylland. I Aarene

1904–05 og 1910–11 gennemgik han to Landbrugskursus paa Tune Landboskole og var i Vinteren 1909–10 Elev paa Askov Højskole.

I Sommeren 1905 opholdt han sig paa en større Farm i Skotland for at sætte sig ind i de derværende Landbrugsforhold.

I 1908 var han Soldat ved 23. Bataillons 1. Kompagni paa Sølvgedes Kaserne.

I 1911 opholdt han sig i Tyskland for at studere Frøavl. Derpaa var han et Aar Forvalter paa Bjernedegaard

Billede af H. P.s Gaard Bjergagerhougaard.

ved Sorø. I 1913 overtog han en Stilling hos Frøfirmaet Fr. Dreyer, Aarhus, var nu i en længere Aarrække Bestyrer af Firmaets Forsøgsgaard »Vejlby Østergaard« ved Aarhus og havde samtidig selv en Gaard i Forpagtning.

I 1932 købte H. P. Hansen Bjeragerhougaard ved Odder, en Proprietærgaard med et Jordtilliggende paa 180 Td. Ld., hvoraf 15 Tdr. Ld. Skov, Have og Park. Ved Gaardens Overtagelse var saavel Bygninger som Besætning og Jordens Drift meget forsømt, men Gaarden er nu drevet frem til en Mønstergaard, og H. P. Hansen regnes for en af sin Egns dygtigste Landmænd. Hans Peter Hansen blev 23. Maj 1922 gift i Garnisons Kirke i København med

Anna Marie Hedemann, Datter af Banegaardsrestauratør
Adolf Emil Hedemann og Hustru Bodil Marie, f. Jensen,
Langaa.

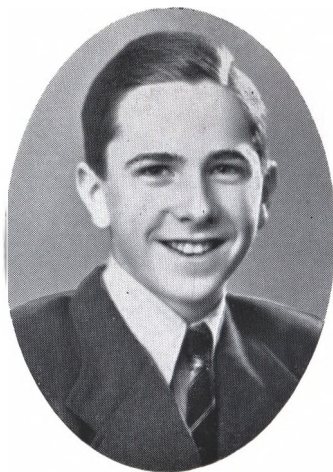

H. P. Hansen

Anna Marie Hansen

I dette Ægteskab er Børnene:

Sven Erik

Sven Erik Hedemann-Hansen, f. 6. Maj 1923.

Anna Elisabeth Hedemann-Hansen, f. 23. Juli 1924.
Else Margrethe Hedemann-Hansen, f. 28. April 1928.

Anna Elisabeth

Else Margrethe

Alle Børnene er født paa Vejlbj Østergaard.

Om H. P. Hansens Hustru, Anna Marie, f. Hedemanns Slægt findes udførlige Oplysninger i Dansk Adels Aar**­**bog 1898 og i Grevinde Olga Schulins »Oplevelser fra Barndom, Ungdom og senere Aar«. Grevinde Schulin var Datter af Godsejer Oskar Hedemann til Østergaard og blev gift med Amtmand Greve V. P. Schulin.

Anders Johannes Hansen, f. 1889, gik i Skole i Højelse. Efter sin Konfirmation kom han i Lære hos Smedemester Niels Nielsen i Ølby og tog i sin Læretid Undervisning paa Teknisk Skole i Køge. Efter udstaaet Læretid rejste han i 1905 til København for at uddanne sig som Maskinist ved Atlas Maskinfabriker og tog samtidig Undervisning ved Teknisk Skole i Hovedstaden. 1908 og 09 studerede han paa Københavns Maskinist-skole.

I Aaret 1910 rejste han til Amerika og efter nogen Tids Forløb blev han ansat som Maskinarbejder og senere

som Værkfører paa Staalfabrikkerne i Gary, Indiana. Fra 1913–17 studerede han paa Valparaiso-Universitetet i Indiana, blev derpaa i to Aar Konstruktør paa Transsylvania-Jernbanernes Værksteder og var senere Ingeniør paa Bowser Fabrikker i Fort Wayne, Indiana. 1927 blev han ansat som Fabriks-Ingeniør og derpaa Direktør for Firestones Maskinfabriker i Akron, Ohio. Johannes Hansen blev viet den 3. Sept. 1912 i Michigan City i Indiana af den derværende svensk-lutherske Præst til Marie Olsen, Datter af Tømrer Lars Olsen, født i Bjerrede ved Thureby den 11. Marts 1885.

Marie Hansen

Johs. Hansen

I dette Ægteskab er Børnene Elsie Johanne Hansen, f. $25/3$ 1921, og Arthur Philip Hansen, f. 15. August 1923, begge født i Fort Wayne.

Johannes Hansen og hans Hustru holdt Sølvbryllup 1937, og Søsteren Anna Hansen kom da dertil i Aeroplan fra Kalifornien for at deltage i den store Festlighed, der holdtes.

Naar Johannes Hansen lader Tankerne glide tilbage til Barndomshjemmet, da staar det for ham, skriver han, som et Hjem, hvor de blev opdraget til Arbejde og til

at leve et rent Liv med Respekt for Lov og Ret, oplært til at være gode Borgere i Landet og at frygte Gud.

I Sommeren 1939 tog Elsie Hansen sin Studentereksamen og besøgte da sammen med sin Moder sin Familie i Danmark i Tiden fra 28. Maj til 25. August. Elsie Hansen har gaaet paa Garfield High-School. Hun har studeret Musik fra sit syvende Aar og er nu i den stedlige, amerikanske Presse omtalt som en dygtig Pianist. Moderen, Marie Hansen, omtales i samme Presse som en Mester i Kogekunst.

Elsie Hansen

Arthur Hansen

De foretog Rejsen til Danmark 1939 med den polske Amerikabaad »Pilsudski«, de overværede Ræbildfesten og rejste til New York med den polske Linies Skib »Batory« paa dette Skibs sidste Amerikatur. Det blev en lang, spændende og besværlig Rejse, inden Skibet d. 5. Septbr. naaede New York.

Anna Hansen, f. 11. Septbr. 1892, gik i Højelse Skole og havde i Somrene 1910 og 1911 Ophold paa Askov Højskole.

I Begyndelsen af September 1911 fulgtes hun med den tidligere Lærer ved den danske Højskole i Des Moines,

Jova, Erik Appel og Hustru, Datter af da afdøde Trafikminister Høgsbro, med »Hellig Olav« til Amerika. Anna Hansen fejrede paa Overrejsen sin 19-aarige Fødselsdag. Efter Ankomsten til Amerika blev hun hos Appels og fik Undervisning paa Grand View College og Aaret efter paa Drake Universitetet. Derefter tog hun Undervisning i Gymnastik, Plastik og Svømning paa Chicago Normal School of Physical Education, hvorpaa hun fik Ansættelse som Gymnastik- og Svømmelærerinde paa Froebels School i Gary, Indiana, hvor hun var til 1917.

Anna Hansen

I Sommeren 1916 var hun for første Gang hjemme paa Ferie hos sine Forældre paa Lundagergaard.

Da Amerika kom med i Verdenskrigen, forlod Anna Hansen Gary og lod sig uddanne til Massøse paa et amerikansk Militærhospital i New York. Efter endt Uddannelse 1918 tog hun til Frankrig og gjorde Tjeneste ved den amerikanske Hær. Denne fortsattes efter Vaabenstilstanden, og derfra rejste hun i Juli 1919 hjem paa Besøg. Opholdet hjemme var

rede denne Gang til Februar 1920, hvorefter hun igen rejste til U. S. A., hvor hun blev Statsborger 1923.

Efter Verdenskrigen havde Anna Hansen Stilling som Massøse og Gymnastiklærerinde paa Reconstruction Hospital i New York City. Samtidig tog hun Undervisning ved Aftenkursus paa Columbia Universitetet. I Sommeren 1924 var Anna Hansen atter hjemme paa Besøg og rejste i September tilbage til Staterne. Denne Gang gik Rejsen over England, og i London besøgte hun sin Fætter Boghandler Salby. Fra Juni 1925 fik Anna Hansen Ansættelse i Syracuse, New York, hos Dr. David Conway

Anna Hansen ved Hjemkomsten fra Frankrig 1919.

Brødre i Akron, Ohio, og Seattle, Washington, for derefter at fortsætte til Los Angeles i Californien, en Tur paa 3000 miles. Der bosatte hun sig som privat Massøse og Gymnastiklærerinde.

I 1935 var hun atter hjemme paa Besøg og foretog denne Gang Rejsen med Flyvemaskine til Akron, Ohio, hvor hun besøgte sin Broder Johannes, og derfra fløj hun til New York. Herfra fortsattes Turen med S/S »Europa« til Cherbourg i Frankrig. Her blev hun hentet af sin Søster, og i Bil kørte de efter kortere Besøg i Paris, Bryssel og Hamborg til Danmark. Den 29. Juli kom de til Bjeragerhougaard paa Besøg hos Broderen og Svigerinden. Opholdet i Danmark varede i tre Uger. Paa Tilbage rejsen til Los Angeles besøgte hun igen Familien i Akron, hvorfra Turen gik til Detroit, Michigan. Der købte hun en ny Vogn og tog saa i den den 2500 miles lange Tur tilbage til Los Angeles.

som Leder af dens Massageklinik. I Maj 1926 var hun igen hjemme paa Besøg, denne Gang tillige for at hente sin Moder til et Besøg i Amerika. De rejste i Juli med »Frederik VIII« tilbage til New York. I 1930 var Anna Hansen atter i Danmark til sine Forældres Guldbryllup og rejste tilbage til Syracuse, men opgav nu sin Stilling hos Dr. Conway og kørte i sin Ford paa Besøg hos sine

I 1937 startede Anna Hansen sit eget Studio for Massage, Gymnastik og Plastik i La Jolla Avenue 1008 i Los Angeles, Californien. Foruden at passe sit eget Studio har Anna Hansen i 1939 faaet Ansættelse som Lærerinde i Scientific posture correction ved Neely Dickson School

Moder og Datter paa Vej til Amerika paa »Fr. d. 8de«, Juli 1926.

i Hollywood. Det System, Anna Hansen anvender, er en paa videnskabelig Grund udbygget sundhedsmæssig Legemsøvelse med særlig individuel Hensyntagen til Aandedrætsfunktioner og øvrige for Legemets hele Sundheds-tilstand betydningsfulde Muskelbevægelser.

Det er et eget paa stor personlig Indsigt bygget System, som har vundet megen og velfortjent Anerkendelse. I den derværende Presse har Eksperter fremhævet hendes Undervisningsmetode som individuelt særpræget og meget betydningsfuld for den fysiske Udvikling.

Knud Christian Hansen, født 10. Februar 1895,

gik i Højelse Skole og var kort efter sin Konfirmation Elev paa Askov Sløjdscole. Fra Efteraaret 1915 aftjente han sin Værnepligt ved 28de Ba-taillon i Roskilde og maatte gøre Tjeneste i en stor Del af den Tid, Verdenskrigen varede.

Under Verdenskrigen havde Lundagergaard stadig ret stor Indkvartering, bl. a. af Liv-garden, i Nabolaget, hos Dyr-læge Larsen, laa Prins Aage i Kvarter, endv. af Gardehusar-regimentet og af Infanteri. — Egnen var i permanent Krigs-beredskab, og dér holdtes uaf-ladeligt store Militærøvelser.

Knud Christian Hansen.

I Vinteren 1919–20 var Christian paa Lundby Land-brugsskole og rejste i Juli 1920 til U. S. A. til sin Broder Johannes i Fort Wayne. Herfra fik han Plads som Land-mand og arbejdede ved ameri-kansk Landbrug, til han 1923 rejste paa Besøg i Danmark.

Knud Christian som Soldat 1917.

Hjemme hos Forældrene paa Lundagergaard var der ingen, der vidste, at Christian kom, saa da han en sen August-Som-meraften naaede Hjemmet, var der ingen hjemme. Christian gik saa en Tur ind i Haven og ud i Marken. Ved 11-Tiden kom hans Forældre tilbage fra deres Besøg hos Naboerne. Hans Fa-der gik sin sædvanlige Tur i Staldene, og hans Moder gik

gennem Køkkenet ind i Stuerne. Imidlertid kom Christian ogsaa tilbage fra sin Tur i Marken.

Han gik nu til Hoveddøren for at prøve, om nogen var kommen hjem. Hans Moder hørte, der blev taget haardt i Døren, og spurgte ængstelig: »Hvem er det?« »Det er mig!« svarede Christian. »Jo, men hvem er mig?« spurgte hans Moder, »det er da ikke Christian?« – »Jo, det er, Moder«, kom Svaret langsomt fra Christian, »Du kan jo lukke op se paa mig!« – Overraskelsen var stor, men endnu større var Gensynsglæden; thi Christian hører ikke til dem, der ret tit udtrykker sig i Breve, saa der blev meget at snakke om i de næste Timer. – Efter Ophold hjemme hos Forældrene rejste han i April 1924 til Canada.

Paa den Tid tænkte Broderen Martin ogsaa paa at rejse til Canada og talte med Christian om det. »Ja, rejs du bare, men jeg vil ikke være Barnepige for dig«, svarede Christian ham leende, hvilket skulde betyde saa meget som, at naar man vil ud, maa man straks lære at klare sig selv, og nu rejste Christian i April 1924 med den danske Linie og Martin 8 Dage senere med en engelsk Linie. Først et helt Aar efter saa de hinanden i Canada.

Christian var nu forskellige Steder i Canada, bl. a. i Manitoba og Chilliwack Bachs i Columbia, til han i November 1926 rejste til Australien og ankom til Sidney d. 26. December. Han saa nu et Par Uger paa Byen, besøgte Museer, Zoologisk og Botanisk Have m. m. Rejsen gik saa videre til Newcastle, op gennem Ny England til Brisbane, Hovedstaden paa 300,000 Indbyggere i Queensland. Der holdt han Jul. Nu købte han Billet til Cairns i Nord-Queensland, en Tur paa 1643 miles gennem Rockhampton Townsville ud til det rige Sukkerrørland. Han arbejdede paa forskellige Steder, bl. a. ved Majshøsten i en Landbrugsafdeling oppe i Bjergene, 3000 Fod over Havet. Derpaa tog han en Tur til det sydlige Queensland, nær Grænsen til Ny Syd Wales, hvor Hveden gror, og hvor der høstes med Maskine, som i et Nu mejer og tærsker Sæden. Derpaa drev han siden 1928 Landbrug ved Biloela i Central Queensland, hvor han energisk tog fat paa Rydningen af noget hidtil uopdyrket Land, der

I Lundagergaards Have 1905.

Foran: Martin og Christian. Fra venstre: Johannes, Moderen med Holger, Pigen Johanne, Faderen, Hans Peter, Anna og Marie.

I Lundagergaards Dagligstue 1911.

Fra venstre: Martin, Hans Peter, Christian, Moderen, Faderen, Holger, Anna og Marie.

var bevokset med Træer og Buske. Det maatte brændes, hvorpaa der blev plantet Bomuld. Det blev en Plantage paa 38 Tdr. Land; men Arbejdet var stort. Vejene i de Egne er nærmest som Markveje. Han har ogsaa forsøgt Guldgravning paa Marken. I 1936 brændte Bygningerne paa Farmen, og ved den Lejlighed gik der en Del konstante Penge tabt.

Niels Martin Hansen, der er født 27. April 1896, gik i Højelse Skole. Han var i Vinteren 1913–14 Elev paa Askov Sløjdscole, i Vinteren 1919–20 og 1920–21 Elev paa Slingerup Landbrugsscole, var i Sommeren 1921 i Norge og i 1922 paa et Hestestutteri i Celle i Hannover. Fradraget den Tid, han var paa Skolerne og i Udlandet, var Martin fra 1917–24 hos Sognefoged Hans Jensen Hansen i Ølstykke og paa Stutteriet »Toftegaard« i Ølstykke.

Hestens Avl, Røgt og Pleje har altid været den Gren af Landbruget, der har haft Martins store Interesse.

Han rejste den 10. Maj 1924 til Canada, hvor han mest arbejdede ved Landbruget, men i den sidste Tid dog ved Bygningshaandværk.

I Efteraaret 1926 kom han fra Canada paa Besøg hos sin Broder i Fort Wayne, hvor hans Moder dengang opholdt sig, og den 3. December s. A. gik han i New York

Barnepiggen Kirsten med Martin og Christian
(2 og 3 Aar).

om Bord i den franske Damper »Ile de France« og rejste over Le Havre til Paris, hvorpaa han tog med Toget hjem og kom tidligt nok til at fejre Julen hjemme.

Den 28. August 1927 rejste han til U. S. A., hvor han bosatte sig i Seattle som Anlægsgartner, og har nu der oparbejdet sig en god og solid Forretning.

Han var i 1930 ogsaa hjemme til Guldbryllup og kørte da i Bil fra Seattle til New York, en Strækning paa 4000 miles.

Martin Hansen

Betty Hansen

Paa Vejen besøgte han Yellowstone Nationalpark og sin Broder og Svigerinde i Akron og i Syracuse sine Søstre, Anna og Marie. Marie kørte saa den sidste Strækning sammen med ham til New York, og disse to gjorde nu Rejsen hjem til Danmark med »Oscar II«.

I den danske Kirke i Seattle er han et virksomt Medlem af Sangkoret.

Martin Hansen blev gift den 29. September 1934 i den danske Kirke i Seattle med Betty Grønlund Hansen, født d. 24/1 1906 i Hee og Datter af Laurits Grønlund og Hustru, Kirsten Grønlund, f. Kjærgaard Nielsen, Thim. Vielsen foretoges af Pastor Sørensen, som i sin Tid var

Elev paa Drake Universitet sammen med Martins Søster Anna. —

I 1938, den 1. December, rejste Martin sammen med sin Hustru paa Julebesøg til Danmark.

Paa Vejen hjem besøgte de Broderen Johannes i Akron, og den 20. December kom de til København med Jule-skibet »Batory«.

De blev nu hjemme til d. 16. Februar, rejste tilbage over England med S/S »Queen Mary«, og efter en hurtig Rejse ankom de til Seattle d. 28. Februar 1939. —

Aage Jensen.

Marie Jensen,
(f. Hansen).

Marie Hansen, født den 10. November 1898, gik i Skole i Højelse til sit tolvte Aar og derefter i Tøxens Skole i Køge. Hun var hjemme til 1916 og kom derefter paa Handelsskole i København. Senere havde hun Plads paa Kontor i Køge fra Skolens Slutning i 1917 til 1920 og rejste den 30. September 1920 med »United States« til Amerika. Hun gik et halvt Aar paa Valparaiso Uni-versitetet for at lære Engelsk og fik derefter i 1921 Kon-torplads i New York. Hun rejste i 1925 med »United States« paa sit første Besøg til Danmark og var hjemme indtil Ok-tober 1926, bl. a. for at være hos sin Fader i den Tid,

hendes Moder rejste til Amerika for at besøge Johannes. Hun rejste saa i Oktober 1926 med S/S »Franconia« fra Liverpool til New York og ankom hertil, saaledes at hun kunde være sammen med sin Moder dér et Par Dage før dennes Afrejse til Danmark. Derefter fik hun Stilling hos Dr. David Conway i Syracuse, hvor hendes Søster ledede Klinikken, og var her indtil 1931. I 1930 var hun hjemme til Guldbrylluppet og rejste tilbage i August s. A. Efter sin Faders Død i December 1930 blev det bestemt, at Marie skulde rejse hjem til Moderen, der gerne vilde have een af sine Døtre hos sig, og hun kom saa hjem 1931, men maatte af Hensyn til sine amerikanske Papirer rejste tilbage til Amerika i Juni 1933.

I August 1933 blev Moderen syg, og da Sygdommen tog en alvorlig Vending, blev det bestemt, at Marie igen skulde komme hjem. Med S/S »Bremen« rejste hun paa faa Dage tilbage til Danmark og kom til København 2 Dage før sin Moders Død, men tidligt nok til at bringe en Hilsen fra sine Søkende og til selv at tage Afsked med sin Moder.

Efter Moderens Død blev hun hjemme i Danmark som Massøse, giftede sig 1936 med Grosserer Aage Jensen og er nu boende Lille Strandvej 18 H, Hellerup.

Grosserer Lars David Aage Martinius Jensen er Søn af Muremester Lars Jensen og Hustru Mathilde Persson, København. Han er født 20. April 1888 i Sct. Stefans Sogn. Forældrene rejste til Sydafrika og satte to Sønner i Pleje herhjemme. Aage Jensen kom i Pleje i Ølby. Han gik i Ølby Skole. Efter Skoletiden søgte han ved ihærdig Flid yderligere Undervisning, senere blev han Soldat, gik paa Korporalskole og udnævntes til Sergent. Som saadan gjorde han Tjeneste ved Sikringsstyrken under Verdenskrigen. Før den Tid havde han været i Argentina. Ved Hjemkomsten derfra tog han Kursus paa Købmandsskolen i København. Han var derefter Forretningsmand i nogle Aar i Køge, men bosatte sig derpaa i København og tog Grossererborgerskab.

Da det efter Verdenskrigen kneb med at faa Varerne frem, foretog han Rejser til Balkanlandene for at skabe nye Forbindelser. Han har paa sine Rejser gennemkrydset næsten alle europæiske Lande og var herhjemme en af de første, der fik Varer frem pr. Flyvemaskine. I Tidens Løb har han erhvervet sig mange Sprogkundskaber og er tillige stærkt interesseret i Arkæologi, Kulturhistorie og andre historiske Emner. Han besidder en af de største Samlinger af R. Storm-Petersens Tegninger etc.

Aage Jensens Bedstefader, Jens Larsen, var Søn af Lars Davidsen, der blev født i Virum, Lyngby Sogn, 5. Oktober 1794, Søn af Gmd. David Larsen og Hustru Johanne Jensdatter. Lars Davidsen havde gjort to Søtogter med i Engelskrigens Tid. David Larsen var født 1761, Søn af Lars Davidsen i Virum. Denne var født 1722 som Søn af David Larsen i Virum. Flere andre af denne Slægt havde Gaard i Virum, saaledes Anders Davidsen, der døde 62 Aar gl. 1786. Hans Søn David Andersen boede ogsaa i Virum og blev gift 1789.

Holger Julius Hansen, der er født 23. November 1903, gik i Højelse Skole til sit 12te Aar og derpaa i Tøxens Skole i Køge. Efter sin Konfirmation var han Landbrugselev hos sin ældste Broder paa Vejlbj Østergaard. Han var en Vinter paa Efterskole og derpaa en kortere Tid i Norge, hvorefter han aftjente sin Værnepligt ved Gardehusarregimentet. Han overtog Fædrengaarden 1930 og blev samme Aar, d. 12. December, viet i Stenløse Kirke til Karen Mortensen, der er født 11. Januar 1904, Datter af Gaardejer Frederik Mortensen og Hustru, »Gyldenhøj«.

Da Holger Hansen overtog Lundagergaard, var denne ikke i saa stærk intensiv Drift, som det kræves i vor Tid. Anders Hansen, der altid havde været en dygtig Landmand, var 82 Aar, da han slap Tøjlerne og havde med Udbytte drevet Gaarden paa sin Maade, men da Krisen for Alvor satte ind kort Tid efter Holger Hansens Overtagelse af Bedriften, mødte der denne nogle svære Aar. Dertil kom en Del Uheld i Besætningen, men nu er der Fremgang overalt.

I Vinteren 1937–38 er hele Gaardens Areal blevet drænet, der er rejst et delvis nyt Svinehus, Kvægbesætningen er fornyet, og Antallet er udvidet, ligesom der er sørget for ren, tuberkulosefri Besætning. Kostalden og Hestestalden er ombygget, og der er installeret Maltekemaskine. Der er nu større Hønsehold, og Jorden er i en mere intensiv Drift. Sidste Foraar er der indlagt Vand saavel i Staldene som i Stuehuset. Der forestaar endnu mange Forbedringer og Udvidelser, før alt kan siges at være helt i Orden. Vil saa blot Helbredet holde og Fremtiden være en lille Smule gunstig, saa vil dog Lundagergaards nuværende Ejer ligesom sin Fader engang kunne overlevere en god Gaard til den næste i Slægten, hvem det saa end maa blive.

Holger og Karen Hansen.

Holger Hansen og Hustru har Børnene:

Inger Elisabeth Lundager Hansen, født 10. Januar 1932.

Kirsten Johanne Lundager Hansen, født 19. Marts 1934.

Jørgen Lundager Hansen, født 19. December 1935.

Grethe Lundager Hansen, født d. 22. Oktober 1937.

Inger

Kirsten

Jørgen

Grethe

Den nuværende Børneflokk paa Lundagergaard.

ANDERS OG JOHANNE HANSENS SIDSTE TID PAA LUNDAGERGAARD

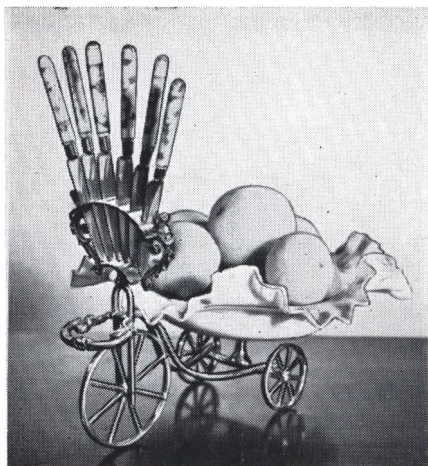
Johanne Hansen med Sønnedatteren Inger i Lundagergaards Have 1932.

Den store Børneflokk var vokset op og spredt over det meste af Jorden, men Hjemmet (Lundagergaard) var det Sted, hvor deres Tanker mødtes med inderlige Ønsker om en blid og lykkelig Livsaften for Forældrene. — Foruden sine egne Børn tog Johanne Hansen i Tidens Løb flere Plejebørn i Huset, og det var hende en Glæde at opdrage dem til gode og brave Mennesker. Hendes gode Hjerte var ikke mindre følsomt overfor de fremmede Børn end for sine egne. Heller ikke de glemte nogensinde Lundagergaard.

Amerikarejsen 1926.

I 1926 rejste Johanne Hansen som omtalt med sin Datter Anna en Tur til Amerika for at besøge sin Søn Johannes, som hun ikke havde set i mange Aar. Mens »Frederik VIII«,

En Sølvbryllupsgave 1905.

som de rejste med, laa i Oslo, tog de en Tur paa Holmenkollen. I Nordsøen var der et Par Dages Søsye; men ellers nød de Rejsen og det brogede Liv om Bord. I Amerika besøgte bl. a. New York, Chicago, Cadelac i Michigan, Syracuse, hvor Datteren Anna da opholdt sig, og endvidere Fort Wayne. Her stod Johannes med Familie og tog mod Moderen.

Det var for dem alle et Gensynsglædens Øjeblik. Hun skrev derom: Vi baade lo og græd paa een Gang. Jeg syntes, det var underligt, at jeg var kommen i Johannes Hjem. Jeg var hos ham i halvanden Maaned, og han var meget venlig og flink imod mig. Han tog sin Ferie, og de kørte mig nu rundt og besøgte en Række Byer.

Johanne Hansen førte paa Rejsen en lille Dagbog, og det fremgaar af denne, at hun var glad og lykkelig over at besøge sin Søn, som hun var saa stolt af. Da hun kom hjem, havde hun meget at fortælle om Turen.

Guldbrylluppet paa Lundagergaard.

En stor Begivenhed blev Anders Hansen og Hustru's Guldbryllup d. 8. Juni 1930. Familien kom til Lundagergaard fra nær og fjern. Der blev bygget Æreport, og fra Morgenstunden vajede Flagene overalt paa Egnen. Et Mylder af Lykønskninger og et Væld af de prægtigste Blomster sendtes fra utallige paa Land og i By til det afholdte Guldbrudepar. Der var Feststemning over hele Linjen. De i Amerika boende Børn havde længe forberedt Turen til Danmark. Et amerikansk Blad skrev følgende derom:

»From the four corners of the globe, the sons and daughters of a Danish family will gather in Copenhagen on Sunday, June 8, to celebrate the golden anniversary of their parents. Among them will be two sisters from Syracuse, Miss Ann Hansen and Miss Marie Hansen of 134 West Borden avenue, who sailed Tuesday for Denmark, joining their brothers, Martin Hansen of Seattle, Wash., and John Hansen of Akron, Ohio, who are accompanying them on their voyage across the ocean.

Two sons of the family have remained in Denmark, and a third is making his home in Australia, where he recently established himself. The eldest son, John Hansen, who came to Amerika 20 years ago, has not returned home in that length of time, and will see his parents after his long absence, to pay his respects to them on their 50th wedding anniversary.

Miss Ann Hansen, the elder of the two sisters, came to America after completing her studies in Denmark. She was the second to arrive in this country, and she has to her record war service work in France, participation in reconstruction hospital work, and school teaching in Gary, Indiana. She came to Syracuse four years ago, and was followed by her blonde younger sister, Miss Marie Hansen. Their mother visited them three years ago, when she toured America and took in all the sights—including an airplane ride.

Altho they had studied English in their own schools in Denmark, they found that they could not make much use of their "school" English, and began to learn the English language all over again, Miss Ann Hansen completing her studies with special courses at Syracuse university, which she has attended three years, studying with Prof. Editha A. Parsons.

Before leaving for Denmark the sisters were guests of honor at many bon voyage parties, given by the host of friends they have made in this city.

Mrs. Herbert Hotaling, with whom they have made their home, was hostess at a dinner and they were entertained at a luncheon at Drumlins by Dr. David L. Conway and Dr. Mabel Conway, with whom they are associated as X-ray technician and physio-therapist.

Other guests present at the luncheon were Mrs. James Hanley, Mrs. Scherling, Mrs. Anna P. Howe, Miss Martha Kirsch, Miss Mildred Hotelling, Miss Helen McMann, Miss Frances Smith and Miss Doris Crull.

Miss Ann Hansen was guest of honor at a dinner at the Sunflower, when the bon voyage theme was carried out by a steamship centerpiece mounted on green waves, and miniature boat place cards. Guests were Prof. Editha A. Parsons, Miss Eloise Hourigan, Miss Florence Mahar, Miss Marion Classie, Miss Desdemona Boudreau, Miss Nettie M. Hyde and Miss Zephyr L. Thorpe.«

Guldbryllupsdagen, Pinsedags Morgen spillede et Musikkorps ved Gaarden. Lykønskningerne strømmede ind allerede fra Morgenstunden. Dagens store Overraskelse indtraf, da Sønnen Johannes pludselig ankom til Festen.

Efter de mange Aars Forløb var det særlig hans Fader en meget stor Glæde at gense ham. Johannes var den eneste af alle de Børn, der efterhaanden var rejst ud,

Guldbrudeparret ved Æreporten.

Guldbrudeparret med Børnene: Marie, Martin og Johannes.

som ikke med kortere eller længere Mellemlum havde besøgt Hjemmet, og i 1926 havde Moderen som omtalt besøgt ham i Amerika. Med stor Længsel havde Anders Hansen set hen til den Dag, da Johannes skulde komme, og efterhaanden som Dagene i den sidste Uge før Festen gik, og Johannes stadig ikke viste sig, sank Haabet om hans Hjemkomst. De andre Børn fra Amerika var jo allerede samlet Fredagen før Festen Pinsedag. Anders Hansen spurgte nu paa sin stiltfærdige Maade Martin og Marie »om der nu ikke kom flere Baade her til Danmark, saa Johannes kunde komme hjem«, men de maatte svare ham, at hertil kom ikke flere, men der kom saa mange andre Baade til Europa, og han kunde komme med een af dem,

Anders Hansen, Johannes og Holger.

men da Lørdagen gik hen, uden at Johannes viste sig, sank Anders Hansens Haab om at faa ham at se til den store Fest. Meget stor var derfor hans Glæde, da Festdagen oprandt Pinsemorgen og Sagfører Sattrup i Bil kom kørende med Johannes ved sin Side.

Johannes, der havde maattet tage med Flyvemaskine en Del af Vejen, var Aftenen før kommen til Køge, men da han ikke saa sent vilde gøre Ulejlighed i Hjemmet, boede han paa Hotel »Prinsen« i Køge om Natten, og derfor kunde han møde i god Tid paa Guldbryllupsdagen.

Der var Frokost i Hjemmet ved 12-Tiden og heri deltog Slægten og en Kreds af Gratulanter.

Familien tog derefter til Gudstjenesten i Højelse Kirke.

Ved 6-Tiden om Eftermiddagen var der Festmiddag i et Telt i Gaarden, og i denne deltog Familien, Naboer og andre af Byens Folk m. fl., ialt ca. 100. Der blev bl. a.

Guldbrudeparret og Johannes.

talt af flere af Børnene, af Førstelærer L. P. Jensen, Højelse, m. fl.

Festen sluttede med Dans i Teltet, og først 2den Pinsedags Formiddag kunde Guldbrudeparret trække sig tilbage.

Gruppebillede fra Guldbrylluppet.

Anders og Johanne Hansen med Sønnesønnen Sven Erik.
 Bagved fra venstre: Guldbrudeparrets Børn: Marie, Hans Peter, dennes Hustru, Johannes, Holger, Anna og Martin.

Ved Bordet blev sunget omstaaende af Børnene skrevet Sang til Guldbrudeparret:

Naar her der fejres Gilde
nu paa Lundagergaard,
vi Børn jo gerne vilde
— det nok enhver forstaar —
paa denne Højtidsdag
i gode Venners Lag
saa bringe her i jævne Ord
vor Tak til Far og Mor.

For Arbejd aldrig bange,
I stræbte frem som faa;
af Børn var der jo mange
at tage Vare paa.
Men vi blev kvik og rap,
naar Far sa'e „gi' et Nap!“;
det kan nok være, vi tog fat,
det hele gik saa glat.

I gav saa god en Lære,
„Arbejde skaber Brød!“
sparsommelig at være
det ogsaa ofte lød.
I Verden rundt vi kom,
men hvor vi færdes om,
vi klared os foruden Snak —
derfor skal I ha' Tak.

Hans Peter hjælpe vilde
med alt, hvad forestaar,
han vugged glad den Lille
og passed Høns og Faar.
Men Landbrug ved jo vi
Johannes ej kan li';
Ingeniør han blev saa da
hist i Amerika.

Og det gik li'saadanne
for Anna, Landet — nej;
hun paa de fjerne Strande
langt heller tumled sig.
Ved Fronten lærte fransk,
men glemte dog ej dansk;
beregst hun har saa mangt et Land,
men fandt sig ej en Mand.

Men Landmand Kristian bliver,
han har saa stærk en Arm;
med Flid han dygtigt driver
australisk Bomuldsfarm.
Og Martin mild og kær
mod alle stadig er,
bestandig fløjter, synger han
og lægger Haver an.

Marie, ja, den lille
og Fatters Hjerteskat,
slet ikke malke vilde,
men rejste ogsaa brat.
Se Holger uden Snak
blev hjemme, derfor Tak
vi siger ham, fordi han blev
og Gaarden troligt drev.

Nu Mor og Far til Lykke
vi ønske alle Mand;
ja gid i Fred og Hygge
I stadig leve kan.
Vi Børn jo med vil være
til Far og Mor at ære.
Guldbrudeparret saa skal ha'
til sidst da et Hurra!

De sidste Aar.

Da alle Børnene var samlet paa Lundagergaard ved Guldbrylluppet, blev der holdt Familieraad med Hensyn til Gaardens Fremtid. Man enedes om, at den skulde gaa i Arv til den yngste Søn, Holger Hansen. Han skulde overtage Gaarden d. 1. Aug. 1930.

Johanne Hansen i Haven 1930.

Anders Hansen lejede derpaa en Lejlighed i Køge, og han og hans Hustru flyttede d. 12. Dec. s. A. ogsaa derud. Anders Hansen blev imidlertid paa den Tid angrebet af en stærk Forkølelse, der de følgende Dage udviklede sig med Voldsomhed, saa den allerede den 21. Decbr. medførte Døden.

Jordefærden fandt Sted fra Højelse Kirke, og Anders Hansen jordedes i Slægtens gamle Gravsted.

Pastor Jørgensen talte smukt over den gamle, stoute Bondemand.

Johanne Hansen blev boende i Køge til Efteraaret 1931. Hun kaldte da sin Datter Marie hjem fra Amerika og lejede derefter en Lejlighed paa Nørrebrogade i København. Det følgende Aar, Sct. Hans Aftens Dag, rejste Datteren Marie som før omtalt tilbage til Amerika. Det sidste Glimt af Danmark paa den Overfart fik de fra det flammende Sct. Hansbaal paa Skagens Strand.

Anders Hansen din lilla Mor

Anders Hansens og Johanne Hansens Haandskrift.

Kort efter at Datteren var rejst, blev Johanne Hansen syg og maatte lade sig indlægge paa Kommunehospitalet i København. Da hun mærkede, Kræfterne ebbede ud, blev Marie igen kaldt hjem fra Amerika. Ved en forceret Rejse med S/S »Bremen« naaede hun til København den 12. Oktober. Hun ilede straks til Moderens Sygeleje og hilstes af den Syge med et Genkendelsens Smil.

Det var imidlertid, som om Moderen havde opbudt den sidste Kraft for at holde ud, til Datteren kom. Nu forsvandt Kræfterne hurtigt.

I Dødsøjeblikket d. 14. Oktober, netop som Raadhusets Klokker tonede Kl. 3¹/₄, var Sønnerne Hans Peter Hansen, Holger Hansen samt Datteren Marie og Aage Jensen til Stede. Den døende var klar til det sidste og tog Afsked med hver enkelt.

Johanne Hansen havde udtalt Ønsket om at blive ført til Lundagergaard, og det skete.

Baaren stod i Øverstestuen til Begravelsesdagen. Efter

Familiegraven paa Højelse Kirkegaard efter Johanne Hansens Jordefærd.

en Sørgehøjtidelighed paa denne Dag førtes Baaren til Højelse Kirke, hvor Pastor Kalf talte over hende og understregede, at afdøde havde været besjælet af et opofrende Modersind. Selv om hun var gaaet bort, vilde Børnene altid bevare Mindet om hende og Hjemmet, hvor hun havde været det samlende Midtpunkt for dem alle.

Ved Graven takkede den ældste Søn, Proprietær H. P. Hansen, for den store Deltagelse.

Mindet om dem i Gravens Bo vil leve i Slægterne.

Den sollyse Foraarsmorgen, d. 9. April 1940, da den store Lufteskadre paa 30 svære Bombemaskiner strøg hen over Egnen, mens Fuglenes muntre Kvidren forstummede, og Mennesker og Dyr vendte Øjnene op mod det sælsomme Tog, der gled frem over Sjællands Vange, blev en Appel til Slægterne om aldrig at glemme Ættens og Jordens Samhørighed. Det danske Folk og den danske Jord er sammenknyttet med Aartusinders Baand, som ingen Stormvind kan sønderslide. Som GaardEgens Rødder staa fast i Ættens ældgamle Muldjord, vil Ætten staa fast i Danmarks Muld og med Kraft fra Mindets Kildevæld værne om det, vi fik i Arv fra vore Fædre.

Nu hviler Slægtens hedengangne, store som smaa, paa Kirkegaarden, der i svundne Sekler samlede den store Skare af Sognets Folk i sit fredhellige Hegn. Kirken blev det sidste Fællesmonument over dem alle. Naar Salmesangen fra aabne Døre toner ud over Gravene, eller Klokkernes malmlfulde Slag forkynder Tidens Gang over Jorderige, forkynder Glæde eller Sorg for By og Egn, da toner de med Fred over Gravene, over By og Land.

»O, kom med Fred, Du Ærens Konge«, hedder det paa vor store Kirkeklokkes Søsterklokke, Franciskanerklokken, der nu hænger paa Køge Raadhus, mens vor egen Klokke fra 1517 hvisker: »Mens min Lyd høres, iler Folket til Michaelskirken for at indfri sine Løfter til

Gud«. Et af Løfterne gælder Opfyldelsen af den gamle Pagts Ord: Du skal ære din Fader og Moder, paa det dine Dage kunne forlænges i Landet.

Den, der ærer Fædrenes Minde, den, der mindes »alt, hvad Fædrene har kæmpet, Mødrene har grædt«, deres Strid paa denne Jord har »den Herre stille lempet, saa vi vandt vor Ret«.

End er der en Gud for oven, der raader for Slægternes og Folkets Sag.

Graven taler sit Sprog til os alle, og for os toner i Slægtminderne Digterens Ord:

*Udrundne er de gamle Dage
som Floder i det store Hav,
og hvor sig hviler nu den svage,
der fandt den stærke og sin Grav;
men lovet være Himlens Gud,
de ædles Æt dør aldrig ud!*

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Gaarden og Marken	5—18
Ølbyslægten	19—27
Anders Virring og hans Børn	27—28
Den jyske Slægt. Anders Virrings Forfædre og Efterslægt ..	28—30
Hans Andersen paa Lundagergaard	31—33
Hans Andersens Børn og Børnebørn	33—43
Skovfoged Christen Caspersens Slægt	43—46
Dalkærslægten	46—49
Peder Nielsens Fædreneslægt i Karlslunde	49—52
Stærkinde-Slægten	52—54
Hedeboslægtens Nationaldragter	55—59
Den yngre Slægtlinje paa Lundagergaard. Anders og Johanne Hansen samt Børn og Børnebørn	60—95

Illustrationerne Side 23, 25 og 26 er efter Tegninger af
R. Storm-Petersen.

RETTELSER: Side 23, Linie 13: Læs Niels Olufsen (i Stedet for Oluf Nielsen).
Side 67, Linie 11: Læs Bjeragerhougaard.

Side 40, Linie 24: Læs Creditkassen for Landejendomme i Østfløerne.

Anders Hansens Farfader, Anders Jensen Virrings Forfædre:

MICHEL JENSEN,
Virring,
gift med HELLE RASMUSDATTER

JENS CHRISTENSEN,
Virring, g. m.
MAREN MICHELSDATTER

NIELS JENSEN,
Virring,
g. m. ELSE NIELSDATTER

MICHEL JENSEN, Virring, g. m. ELSE NIELSDATTER

JENS MICHELSEN, Virring, g. m. MAREN MICHELSDATTER

ANDERS JENSEN, Højelse

HANS ANDERSEN, Højelse

ANDERS HANSEN, Højelse

Anders Hansens Farmoder, Cathrine Johansdatters Forfædre:

OLUF NIELSØN, Ølby,
(født 1636, d. 1687)

NIELS OLUFSSØN, Ølby

PEDER NIELSEN, Ølby, g. m. CATHRINE JOHANDATTER,

JOHAN PEDERSEN, Højelse

CATHRINE JOHANDATTER g. m. ANDERS JENSEN, Højelse

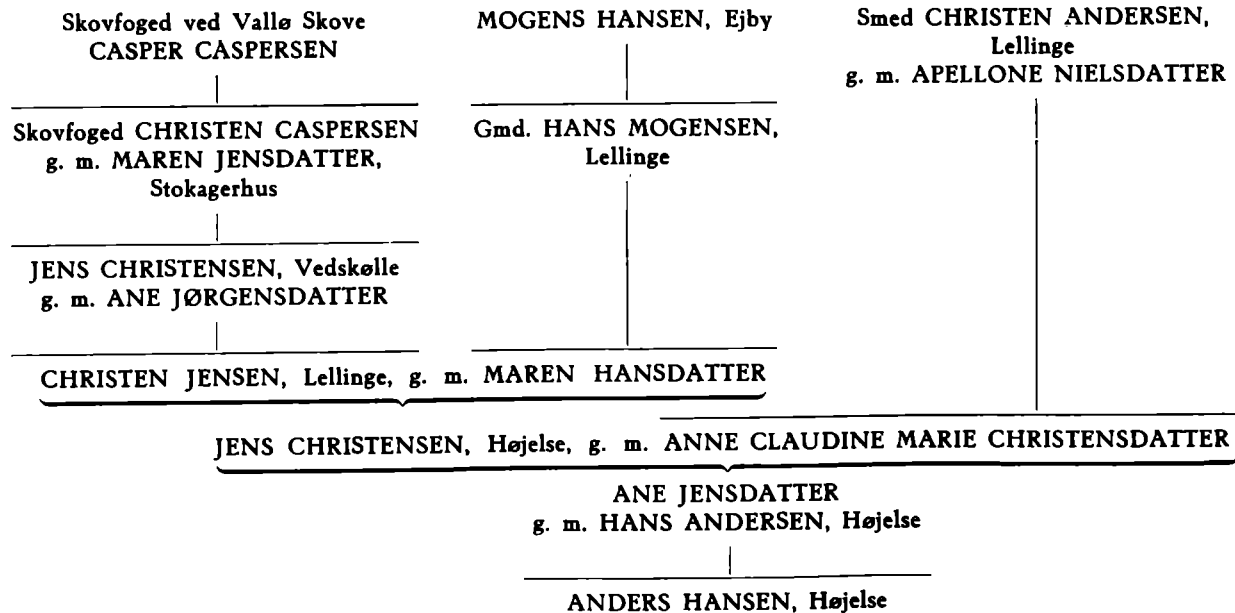
SIMON

JOHAN SIMONSEN, Højelse

PEDER SIMONSEN, Højelse

SIMON PEDERSEN, Ølby

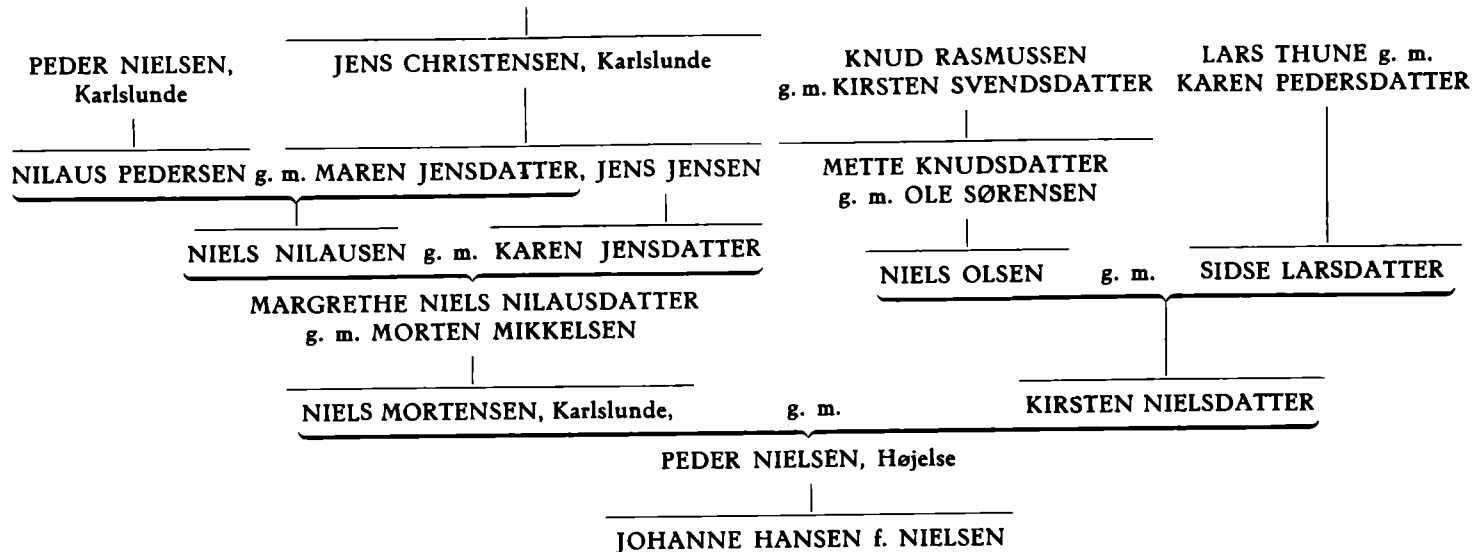
Anders Hansens Moder, Ane Jensdatters Forfædre:

Johanne Hansens Fædreneslægt i Karlslunde:

(?) **BODIL BENTZDATTER** fra Halland

Johanne Hansens Mødreneslægt:

JØRGEN HANSEN, Stærkinde,
g. m. KIRSTEN OLUFSDATTER

JENS SVENDSEN, Tune

HANS MORTENSEN, Karlslunde,
g. m. JOHANNE PEDERSDATTER

MADS BENTZON, Karlslunde,
g. m. KAREN ERIKSDATTER

PEDER JØRGENSEN, g. m. APELLONE JENSDATTER,
Stærkinde

ANDERS MADSEN, Karlslunde
g. m. MAREN ANDERSDATTER

PEDER HANSEN, Karlslunde, g. m. BIRTHE ANDERSDATTER

JØRGEN PEDERSEN, Karlslunde,

g. m.

JOHANNE PEDERSDATTER

MAREN JØRGENSESDATTER
g. m. PEDER NIELSEN, Højelse

JOHANNE HANSEN, f. NIELSEN